
This is the **published version** of the article:

Pardo Muñoz, Judith; Casals Ibáñez, Albert, dir. Musicant a mestres generalistes.
2021. 98 pag. (1140 Grau en Educació Primària 896 Grau en Educació Primària)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/248581>

under the terms of the license

Musicant a mestres generalistes

**Una experiència d'encoratjament cap a
l'ensenyament de la música**

TREBALL DE FI DE GRAU

Judith Pardo Muñoz

Grau en Educació Primària. Facultat de Ciències de l'Educació

Universitat Autònoma de Barcelona

Tutor: Albert Casals Ibáñez

Departament de Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal

Lliurament: 4 de juny de 2021

Musicar és formar part en qualsevol de les activitats inherents a una funció musical, ja sigui interpretant, escoltant, assajant, practicant, composant o ballant.

Christopher Small, 1998.

Resum

La situació de pandèmia mundial, la COVID-19, ha esdevingut un procés de canvi logístic sobtat a totes les escoles que ha portat clarament a una reestructuració de les aules i una nova distribució dels docents, afectant així principalment a les especialitats. És el cas de l'escola IE Pompeu Fabra del Pont de Vilomara i Rocafort, on l'especialitat de música a l'etapa Infantil, enguany ha estat assumida per les mestres generalistes, sent una de les àrees que més les incerta i desconeixen. Davant aquesta problemàtica i necessitat del centre, aquest Treball de Fi de Grau, emmarcat en la modalitat de l'Aprenentatge-Servei, és fruit de la implementació d'una formació d'ensenyament musical orientada a docents de l'etapa Infantil del centre esmentat, que té per objectiu principal la millora de l'educació musical en etapes primerenques. En termes analítics, es conclou, a partir de categories emergents extretes de l'anàlisi de dades, l'afavoriment de l'autoconfiança i l'encoratjament de les mestres generalistes per introduir la música en el dia a dia a l'aula.

Conceptes clau: educació musical, mestres generalistes, etapes primerenques, formació de mestres, Aprenentatge-Servei.

Resumen

La situación de pandemia mundial, el COVID-19, ha supuesto un proceso de cambio logístico repentino a todas las escuelas que ha conllevado claramente a una reestructuración de las aulas y una nueva distribución de los docentes, afectando así principalmente a las especialidades. Es el caso de la escuela IE Pompeu Fabra del Pont de Vilomara i Rocafort, en la cual la especialidad de música en la etapa Infantil, este año ha sido asumida por las maestras generalistas, siendo una de las áreas que más las incierta y desconocen. Ante esta problemática y necesidad del centro, este Trabajo de Fin de Grado, enmarcado en la modalidad del Aprendizaje por Servicio, es fruto de la implementación de una formación de aprendizaje musical orientada a docentes de la etapa Infantil de dicho centro, que tiene por objetivo principal la mejora de la educación musical en etapas tempranas. En términos analíticos, se concluye, a partir de categorías emergentes extraídas del análisis de datos, el favorecimiento de la autoconfianza i el ánimo de las maestras generalistas para introducir la música en el día a día en el aula.

Palabras clave: educación musical, maestras generalistas, etapas tempranas, formación de maestros, Aprendizaje-Servicio.

Abstract

The global pandemic situation, COVID-19, has meant a process of sudden logistical change in all schools that has clearly led to a restructuring of classrooms and a new distribution of teachers, affecting mainly on specialties. This is the case of IE Pompeu Fabra school from El Pont de Vilomara i Rocafort, in which music specialty in Pre-school, has been in charge of generalist teachers, being music one of the areas that are most uncertain and unknown for them. Given this problematic and school's need, this Bachelor's Degree Final Project, based on Service-Learning modality, is the result of musical teaching training implementation to Pre-school teachers from that school, with the main purpose of the improvement of musical education in early stages. In analytical terms, it is concluded, through emerging categories extracted from data analysis, the enhancement of self-confidence and the encouragement from generalist teachers to introduce music day-to-day in classrooms.

Keywords: musical education, generalist teachers, early childhood, teacher training, Service-Learning.

Agraïments

Aquest apartat es dedica a l'agraïment de diverses persones que han contribuït a la construcció i la creació d'aquest Treball de Fi de Grau i s'han mostrat actors protagonistes en ell.

En primer lloc, m'agradaria agrair a l'Albert Casals Ibáñez, tutor d'aquest Treball de Fi de Grau, pel constant suport, orientació i confiança al llarg de tot el trajecte i transcurs d'elaboració. M'ha portat cap a un camí ple de plantejaments i qüestions que m'han ajudat a reconsiderar tot el plantejament de la proposta.

En segon lloc, dono les gràcies a la Marina Casellas, especialista de música de l'escola IE Pompeu Fabra del Pont de Vilomara i Rocafort, per aportar el seu granet de sorra en el disseny i la implementació de la proposta, orientant-me sempre cap a la millora docent i per compartir la seva virtut i amor per la música.

En tercer lloc, agrair àmpliament a les veritables protagonistes d'aquest Treball de Fi de Grau, les mestres d'Infantil de l'IE Pompeu Fabra, per obrir el seu cor cap a l'ensenyament de la música i encoratjar-se a fer activitats musicals amb els seus infants a l'aula.

Finalment, dono les gràcies a l'escola IE Pompeu Fabra per obrir-me les portes i confiar en mi per dur a terme una formació per la millora de l'educació musical del seu centre.

ÍNDEX

1. Introducció	7
1.1. Justificació i estructuració del treball	7
1.2. Motivacions personals	8
1.3. Objectius	8
2. Marc teòric	9
2.1. Beneficis de la música per als infants	9
2.2. L'ensenyament-aprenentatge de la música	9
2.2.1. Les competències de l'educació musical.....	9
2.3. Contextos d'aprenentatge: estratègies didàctiques	14
2.3.1. Audició.....	14
2.3.2. Cançó, pràctica instrumental i dansa.....	15
2.3.3. Creació	17
2.4. Plantejaments metodològics: el rol dels mestres	17
2.5. La formació de mestres.....	18
3. Marc metodològic	18
3.1. Plantejament del treball	18
3.1.1. Fase preactiva	19
3.1.2. Fase activa	20
3.1.3. Fase postactiva.....	20

3.2.	Metodologia i eines de recopilació de dades	21
4.	Resultats	21
4.1.	Disseny i implementació de la formació.....	21
4.2.	Avaluació de la proposta.....	26
5.	Tancament	31
5.1.	Conclusions i discussió.....	31
5.2.	Limitacions i reflexions finals	32
6.	Fonts d'informació i bibliografia	33
7.	Annexos.....	37
7.1.	Enquesta de diagnosi de les necessitats	37
7.1.1.	Buidatge de l'enquesta de diagnosi	48
7.2.	Taula d'implementació de la proposta.....	52
7.2.1.	Sessió 1	52
7.2.2.	Sessió 2.....	57
7.2.3.	Sessió 3.....	65
7.3.	Enquesta de satisfacció de les participants	71
7.4.	Entrevista a l'especialista de música	81
7.5.	Evidències de pràctiques docents i materials didàctics.....	89
7.6.	Categories emergents d'anàlisi	97

1. Introducció

1.1. Justificació i estructuració del treball

Aquest Treball de Fi de Grau s'emmarca en una modalitat d'Aprenentatge Servei (ApS) amb la qual es pretén donar respostes i solucions a necessitats reals de la comunitat per tal de millorar les condicions d'aquesta. Per tant, el treball i el desenvolupament de la proposta que es mostra en el treball en qüestió, ha permès fer un servei a la comunitat gràcies a una intervenció real per la resolució de la problemàtica manifestada.

L'entitat destinatària és l'escola on he realitzat el pràcticum IV i V, l'Institut-Escola Pompeu Fabra del Pont de Vilomara i Rocafort. En aquesta escola, durant el curs 20-21, la docència en l'educació musical impartida a l'etapa d'Educació Infantil ha estat duta a terme per mestres generalistes, a causa dels canvis organitzatius produïts per la COVID-19. Aquests canvis han comportat que, enguany, l'especialista de música no pugui impartir docència a l'etapa infantil i siguin mestres generalistes les que s'encarreguin d'aquesta àrea. Així doncs, ens trobem amb la problemàtica que el desenvolupament dels infants en música en aquesta etapa s'alenteix i es troba afectat, a més de provocar sentiments d'incertesa i inseguretats per part de les mestres generalistes, a causa de la poca experiència en la docència d'aquest àmbit.

Per assegurar que els infants puguin arribar amb un nivell sensorial adequat i requerit per a l'etapa Primària i així garantir el seu desenvolupament i èxit per la següent etapa d'escolarització, cal consolidar les bases musicals dels infants. Aquestes bases s'aconsegueixen a partir del treball continu de la sensorialitat, l'experimentació i el descobriment de la música en etapes inicials. Així doncs, davant la problemàtica esmentada, la proposta és una elaboració i implementació d'una formació per al professorat generalista encarada a l'ensenyament de la música en etapes primerenques.

L'estructura del treball contempla un marc teòric on es fonamenta tot el disseny de la formació, un marc metodològic on s'explica el procés seguit, uns resultats de la proposta amb una avaluació d'aquesta i unes conclusions finals.

1.2. Motivacions personals

La motivació principal que regeix aquest treball ve causada en primer lloc, per la passió per l'especialitat que estic cursant aquest darrer curs del grau d'Educació Primària, la menció en Educació Musical. Sempre he considerat essencial aquesta àrea d'ensenyament-aprenentatge pel desenvolupament de les persones, des de ben petita fins a l'edat adulta, esdevenint així un aprenentatge que ens acompanya tota la vida.

En segon lloc, les pràctiques a l'escola IE Pompeu Fabra em van permetre observar una problemàtica que provocava un alentiment pel que fa a la música a l'etapa Infantil i una necessitat de canvi urgent. Des del primer moment vaig considerar adient cercar actuacions per ajudar al centre a millorar l'educació musical i, per tant, endinsar-me en la modalitat d'Aprenentatge per Servei va ser l'opció que més encaixava amb la meua filosofia i ideologia de Treball de Fi de Grau.

En darrer terme, la situació se'm va presentar com una oportunitat d'aprenentatge personal cap a l'ensenyament de la música en etapes primerenques. A l'especialitat, tot i fer referència a aquestes etapes educatives, no se'n fa un èmfasi exhaustiu. Ha estat doncs, un motiu d'elecció i una veritable sort el fet de poder extreure'n uns coneixements personals d'aquest treball per créixer com a docent.

A fi de concloure l'apartat, el que pretenc aprendre a través de la realització d'aquest treball és, conèixer les estratègies i fonaments per l'ensenyament musical a etapes primerenques i aspectes d'aplicació com a formadora que puguin orientar la meua futura tasca docent amb els infants.

1.3. Objectius

Tota la proposta del Treball de Fi de Grau en qüestió es basarà en tres objectius generals que guiaran la contribució de la resolució de la problemàtica a l'escola. Aquests són:

- Dissenyar una formació amb la finalitat d'aportar recursos i estratègies per a l'educació musical a les mestres generalistes d'Educació Infantil
- Implementar la formació a partir de la pràctica
- Avaluar la formació implementada a partir de les dades recollides

2. Marc teòric

2.1. Beneficis de la música per als infants

La música és un llenguatge universal que ens envolta al llarg de les nostres vides. De fet, el contacte que mantenim amb ella comença inclús abans del naixement, ja que el fetus és capaç d'escoltar i sentir vibracions dels sons de l'interior i de l'exterior de la mare, reaccionant a través del moviment (Alsina et al. 2008). Però, com d'important és la música per l'educació dels infants?

Els sons i la música presenten un potencial estimulador que influeix positivament en el desenvolupament cognitiu i en les destreses psicomotrius, emocionals i socials. Entre els beneficis podem trobar de més cognitius com serien el desenvolupament de la memòria, la discriminació auditiva i visual, el llenguatge, el pensament lògic-matemàtic (Benítez, Díaz i Justel, 2017) o també habilitats com l'autodisciplina, la paciència, la sensibilitat, la coordinació, la concentració i el treball en equip (Alsina, Díaz, i Giráldez, 2008). Tanmateix, cal saber que la música és també un llenguatge expressiu que ens evoca sentiments i que, per tant, l'ensenyament musical ajuda a l'alumnat a estimular i despertar emocions que afavoreixen el benestar personal i contribueixen a tenir una major qualitat de vida (Díaz, 2014). No podem oblidar que la música forma part de la societat i ens fa ser participants de l'entorn que ens envolta, permetent així la construcció de la nostra identitat. En definitiva, cal apropar la música als alumnes des de ben petits si volem que es multipliquin les oportunitats de desenvolupament a nivell físic, cognitiu i social.

2.2. L'ensenyament-aprenentatge de la música

2.2.1. Les competències de l'educació musical

Des d'un enfocament competencial de l'educació es busca que els alumnes siguin capaços d'aplicar els coneixements apresos en diferents contextos de la vida quotidiana. Així doncs, en l'educació musical, hi ha tres dimensions de la competència que permeten a l'alumnat progressar i continuar els seus aprenentatges de manera autònoma: l'**escolta**, la **interpretació** i la **creació** (Malagarriga i Martínez, 2010). És cabdal que a les sessions de música es fomenti el desenvolupament d'aquestes dimensions de forma integrada.

2.2.1.1. Escoltar

L'escolta és important per captar, sentir, deixar que la música ens entri per l'oïda, estimuli el nostre sistema nerviós i ens evoqui sensacions, situacions i escenaris (Malagarriga i Martínez, 2010). Però, perquè això succeeixi, necessitem que l'escolta sigui activa i conscient. Així doncs, l'audició musical comprensiva és una activitat cognitiva i constructiva, ja que la percepció permet incorporar noves idees, experiències a l'estructura cognoscitiva a través de l'atenció, la memòria auditiva, la motivació i l'interès en l'escolta, etc. (Lizaso i Cremades, 2017). Quan es percep, és quan el que escoltem es relaciona amb els coneixements i experiències prèvies, per tant, els docents han de tenir en compte que les estimulacions per activar les facultats cognitives de l'oient han de ser presents a les aules. De forma progressiva es facilitarà que l'oient reclami per si mateix estratègies auditives que li resultin més útils per accedir a la comprensió de l'audició, i per tant, s'anirà situant com un oient competent (Lizaso i Cremades, 2017).

Si ens centrem en edats primerenques, és evident que les dificultats d'escolta activa es magnifiquen a causa del seu escàs desenvolupament auditiu i de les limitades experiències auditives. Així doncs, com podem assegurar que els més petits tenen una escolta activa?

L'habilitat d'escoltar engloba tant estímuls no musicals com musicals. Pel que fa als estímuls no musicals, des de ben petits desenvolupen la capacitat de discriminar els sons que escolten. Tanmateix, es troben amb un ambient carregat de sons i tendeixen a deixar de prestar atenció a estímuls musicals de l'entorn. Per aquest motiu, és important que a l'hora de dissenyar activitats musicals, l'ambient sigui l'adequat (amb poques interferències), se senti còmode i estimulat sense sentir-se amenaçat per la globalitat dels sons (Gluschankof, 2017). Respecte als estímuls musicals, podem trobar l'*audició musical*, la qual se centra en la discriminació d'elements musicals i l'*apreciació musical*, que se centra en la totalitat de l'obra musical (Gluschankof, 2017). Pel que fa a l'audició musical, tal com diu aquesta mateixa autora, a la infància es poden desenvolupar destreses auditives de discriminació a través d'activitats de distinció d'elements musicals com el timbre, la intensitat, la duració i l'altura. Quant a l'apreciació musical, en canvi, l'objectiu és gaudir d'una obra musical en tota la seva totalitat. Tanmateix, cal ser conscients que els elements de la música que mostren els infants corporalment, els perceben de forma general i no per separat. Així doncs, pren importància el fet de garantir una educació integral de l'escolta, ja que s'enriqueix la seva formació no només a nivell intel·lectual,

sinó també a nivell emocional, afectiu, psíquic, etc. (Malagarriga i Valls, 2003). Segons aquestes dues autores, és important crear un equilibri entre aquestes dues formes d'escoltar, el que significa que, sigui quin sigui l'objectiu d'escolta sempre s'interrelacionaran entre elles.

2.2.1.2. Interpretar

Pel que fa a la interpretació, les activitats que no poden faltar són el **cant**, la **pràctica instrumental** i la **dansa**.

A les etapes primerenques, el **cant** és considerat un mitjà fonamental de desenvolupament, aprenentatge, expressió i formació (Jorquera, 2017). Encara que hi hagi una correlació amb l'herència genètica, com en l'adquisició del llenguatge, els sons vocals també són producte de la reproducció mimètica dels exemples vocals subministrats en l'entorn familiar, escolar i sociocultural, i per tant, l'entorn té una gran influència en el seu desenvolupament vocal (Mota, 2018).

Per cantar es necessiten habilitats psicomotrius, precisió en els moviments i la coordinació d'elements que formen part de la fonació com la respiració, els músculs, etc. (Jorquera, 2017). S'observa, doncs, que la veu és un procés complex que demana la participació de diferents sistemes del nostre cos i es requereixen capacitats en l'infant com el fet de posar en pràctica els hàbits d'escolta, la concentració, la discriminació i anàlisi auditiu previ. Si aquests hàbits no estan entrenats i desenvolupats, l'aprenentatge vocal pot veure's alterat (Mota, 2018), per aquest motiu, és necessari conèixer les seves destreses. També cal saber que en etapes primerenques les habilitats dels infants a l'hora de cantar són limitades, primerament perquè es troben en una etapa de creixement i maduració del seu cos, i en segon lloc perquè no han tingut el temps suficient per aprendre-les. És així com una de les limitacions més evidents és el sistema respiratori poc desenvolupat. Aquest, com bé diu Jorquera (2017), és més petit i menys desenvolupat que els adults, el que significa que l'esforç d'un infant per cantar és major. Una altra limitació és la tessitura amb què canten, la qual se situa en un registre força agut. Aquest fet esdevé una indicació per la intervenció adulta, ja que ha de ser el docent qui s'ha d'adaptar a les veus infantils i no al contrari (Jorquera, 2017).

Respecte al procés pel qual els infants aprenen a cantar, les neurociències i els seus avenços han demostrat que una persona que observa una acció en l'altre genera una activitat neuronal tan intensa com si fos la mateixa persona qui l'està realitzant (Riaño i Díaz, 2013). Aquesta dada ens indica que l'escolta i posterior imitació del cant és un pas en l'aprenentatge, la qual cosa es conclou la importància del bon model vocal del mestre, que inclou tant la part tècnica, com l'afinació, la projecció de la veu, etc., com la part expressiva i comunicativa.

Una de les situacions més comunes a l'aula és el fet que molts infants romanen estàtics i no canten, només escolten i es queden captivats. Un greu error en els docents és tenir l'expectativa que tots els alumnes de l'aula, un cop hagi acabat la cançó, l'hagin cantat (Riaño i Díaz, 2013). No es pot esperar que els infants l'hagin après de forma exitosa, inclús molt possiblement hi ha alumnes que durant el cant col·lectiu escolten sense cantar. Això no significa que no estiguin aprenent, més aviat estan incorporant l'experiència perceptiva-motriu i estan participant en l'escolta activa. Com podem veure, les activitats de cant col·lectiu són afavoridores de l'aprenentatge del cant i tal com comenten Riaño i Díaz (2013), cantar en grup és un imperatiu pel desenvolupament socioemocional, però, en aquells alumnes que s'atreveixen a cantar, a vegades aquesta metodologia pot comportar una dificultat d'escolta individual impeding el control de la seva veu (Jorquera, 2017). Així doncs, el cant individual o en grups reduïts és també una oportunitat que els brindem per donar a conèixer la seva veu exterior i interior, però també és una mostra al docent de l'atenció a la diversitat i individualitats que es presenten a l'aula, per tal d'incidir en la millora de les dificultats (Riaño i Díaz, 2013). També a part de la imitació com a procés d'aprenentatge, és també molt comú utilitzar el cant com a joc. Segons Mota (2018), la consciència musical vocal es va emergint dins del joc espontani.

Una altra forma de treballar la interpretació és a través de **dites i cançons instrumentades**. El fet de combinar paraula i melodia té una ressonància especial en la percepció de l'infant, ja que li desperta sensacions íntimes que el fan gaudir de l'escolta i alhora estimulen en la participació (Malagarriga, 2008).

Pel que fa a la **pràctica instrumental**, amb aquesta es despleguen una sèrie de competències que permeten educar l'oïda i potenciar la creativitat i musicalitat. Algunes són el llenguatge de la música, el desenvolupament de la percepció i sensibilització

sonora, l'expressió musical i de les capacitats psicomotrius (Cremades, 2017). Tal com afirma Oriol (1992), la riquesa sonora dels instruments provoca curiositat auditiva i estimula la necessitat d'escolta, desenvolupant hàbits essencials i actituds cooperatives. Això significa que quan es realitza una pràctica instrumental en grup també s'estan treballant unes competències socials d'adaptació i comunicació, com també es desperta en l'infant actituds de respecte, el motiva a escoltar i tocar amb cura els instruments, i li fa prendre consciència que la seva principal funció és fer música (Malagarriga, 2008). Aquesta autora recalca la importància del bon model del docent per fomentar actituds de cura i respecte cap als instruments i per afavorir la seva tècnica instrumental a través de la imitació. En definitiva, cal posar a l'abast dels infants els instruments des de ben petits per sensibilitzar-se davant dels sons i crear la necessitat d'investigar sobre diferents maneres de tocar-lo.

Respecte a la **dansa**, entesa com a activitat que utilitza el cos com a mitjà d'expressió d'una música, ha de formar part de la quotidianitat perquè engloba un entramat de beneficis i elements d'aprenentatge molt potenciadors, com ara la contribució de la reducció del sedentarisme, l'adquisició de destreses bàsiques i l'autoconsciència, l'harmonia personal i social, l'aprenentatge d'aspectes socials, culturals i artístics i d'aspectes musicals per dansar (Cremades, 2017). Més enllà d'aquests beneficis, cal ser conscients de com s'efectua l'aprenentatge i l'ensenyament de la dansa. Les investigacions sobre la didàctica del moviment en educació musical de Sánchez, Calbó i Cañabate (2010) mostren que hi ha una bona integració del moviment i la dansa en el treball de la cançó, l'audició i el llenguatge musical, i que aquesta vinculació és una bona preparació per al treball específic de dansa, manifestant així la importància d'utilitzar activitats musicals corporals perquè s'incideix en l'aprenentatge d'aspectes bàsics de la dansa (coordinació, memòria coreogràfica, etc.).

2.2.1.3. Crear

Aquesta dimensió és una de les més significatives pel que fa a l'estructuració dels aprenentatges musicals, perquè permet fer volar la imaginació i la creativitat i permet que l'alumnat apliqui els seus coneixements musicals de forma pràctica. Així doncs, la creació, des d'una concepció musical, és un producte de la improvisació que es basa a cercar sonoritats satisfactòries per la nostra oïda i ordenar-les concretant un discurs

musical. Les característiques musicals en les creacions infantils, però, no depenen només dels interessos i capacitats dels alumnes, sinó també dels mitjans accessibles, de l'actitud i el suport del medi social i educatiu (Gluschankof, 2017)¹. Per això, aquí el paper del docent de mediador i guia és cabdal per conduir els aprenentatges.

En edats prematures, la creació pot estar present en nombroses activitats: amb el cant, mentre juguen, en l'acompanyament de cançons, en l'exploració de sons, etc. (Alsina, Díaz, i Giráldez, 2008). Per tant, per ells la improvisació és un joc espontani, que ho fan de forma natural. Considerar doncs, que els més menuts no poden crear música és una idea totalment errònia per part dels docents, perquè justament és l'edat en què la imaginació està més arrelada a la seva personalitat.

La dimensió de la creació es desenvolupa a partir de situacions socials d'aprenentatge. De fet, tot el procés de composició és concebut com una feina conjunta del grup-classe, on es comparteixen objectius i s'han de consensuar les idees que serveixen com a referent per a crear música (Malagarriga i Martínez, 2010). Així doncs, podem observar que la creació grupal té relació amb les petites improvisacions on es mostren decisions individuals, habilitats necessàries per la creació grupal.

2.3. Contextos d'aprenentatge: estratègies didàctiques

Els contextos d'aprenentatge són els espais d'experiència o el vehicle contextual pel qual els infants desenvolupen les seves capacitats i competències. A música, és l'eix necessari per produir els aprenentatges i que aquests flueixin de forma natural. Així doncs, trobem els següents contextos: audició, cançó, pràctica instrumental, dansa i creació.

2.3.1. Audició

Com s'ha comentat, la metodologia de treball utilitzada per part dels docents és important per fomentar l'escolta activa. Considerant el principi didàctic de Malagarriga i Valls (2003), el qual focalitza l'atenció en l'experimentació, el descobriment i l'expressió lliure de la percepció dels alumnes, és important deixar que siguin els mateixos alumnes qui

---

¹ Del capítol 8, *Crear con la voz/Crear con objetos e instrumentos: aspectos teóricos*.

experimentin a través de les seves pròpies capacitats perquè esdevingui un aprenentatge més significatiu.

L'educador decideix si dona a l'audició un tracte general o si fa ressaltar elements del llenguatge musical. En aquesta segona opció s'ha de considerar que, abans d'introduir una proposta, el docent ha de saber quines característiques musicals es destaquen d'aquesta i quines són les destreses auditives-musicals dels alumnes (Gluschankof, 2017). Per tant, el treball previ del mestre és l'anàlisi de la peça musical, la cerca d'elements destacables, conèixer les destreses auditives dels alumnes i finalment la proposta a dur a terme a partir d'estratègies didàctiques anteriorment ideades.

Un dels aspectes facilitadors per l'aprenentatge és l'**expressió corporal**. Per si sols són capaços de discriminar elements destacats a partir dels seus moviments corporals. L'avenç vindrà marcat per la interacció, i l'educador ha de ser plenament conscient de les reaccions dels seus alumnes per donar continuïtat a les seves propostes a partir d'aquestes reaccions (Malagarriga i Valls, 2003). En cas que en una audició no hi ha elements que es destaquen clarament, aleshores l'educador/a ha de realitzar gestos que reflecteixin algunes de les característiques perquè és a partir d'aquests que els infants prenen consciència de les característiques complexes de l'obra (Gluschankof, 2017).

Un altre mediador és utilitzar la interrelació del llenguatge auditiu amb altres llenguatges, com ara la **combinació de gestos, objectes i musicogrames** que ens ajudin a realitzar una discriminació dels elements visualment. Mitjançant el musicograma i musicomovigrama, l'oient pot seguir el discurs musical representat en un esquema i reconèixer a través dels diferents codis visuals els diferents elements que caracteritzen l'obra (Cremades, 2017).

2.3.2. Cançó, pràctica instrumental i dansa

Les cançons escollides s'han d'adaptar a les seves necessitats. Per tant, no poden tenir frases molt llargues on es requereixi molt aire, ni poden ser complicades melòdicament.

La **contextualització de la cançó** (i de qualsevol activitat a l'aula) és fonamental per situar els alumnes en un ambient i per captar més l'atenció, per tant, cada cançó quan es

presenta necessita una posada en escena. El docent, en el moment de cantar als nens, esdevé un actor o actriu que captiva i commou a la seva audiència (Riaño i Díaz, 2013). Per aconseguir-ho, necessitarà dissenyar una situació d'aprenentatge (gestos, històries, etc.) per tal de crear intriga i despertar l'estat d'alerta de l'infant.

Pel que fa al **repertori** de cançons infantils, aquesta mateixa autora considera que des de ben petits s'han d'acostar, entre d'altres: jocs de falda, cançons de festes assenyalades, hàbits, cançons que acompanyen contes, cançons mimades, cançons acumulatives, etc. Tanmateix, s'ha de visualitzar el repertori des d'una visió àmplia on no hi ha una d'específica per un curs determinat, sinó que cal un treball adaptat a les necessitats de l'infant (Riaño i Díaz, 2013).

Respecte al **procés d'ensenyament**, aquest travessa dues etapes: la presentació – recepció i la pràctica vocal. La primera busca l'atenció, els jocs corporals, la posada en escena, etc. per tal que els alumnes s'impregnin per la cançó (sense cantar). Un cop ja s'ha fet èmfasi en la percepció és quan arribem a l'ensenyament de la cançó (Riaño i Díaz, 2013). Sovint és a través del joc i l'aprenentatge es duu a terme per immersió.

Una situació d'aprenentatge molt potenciada en edats prematures és el **joc musical**, el qual esdevé una eina molt potent per interaccionar i afavorir el desenvolupament de la musicalitat dels infants (Rodríguez i Pérez-Moreno, 2018). Per tant, és important dedicar un espai de joc musical, on els alumnes puguin ser autònoms per interpretar i improvisar. Mantenir aquesta essència lúdica provocarà una motivació i una actitud extra en els alumnes, en tant que els permetrà estar al marge d'encerts i errors, ja que és una activitat totalment vital en ells i elles i els crea una "alliberació" a nivell intel·lectual (Mota, 2018). En tenir una gran capacitat d'imaginació, els infants són molt capaços d'improvisar, encara que no siguin del tot conscients del que canten. Però el més interessant és deixar fluir aquests moments d'improvisació i joc musical.

Pel que fa a la **dansa**, el repertori ha de ser variat i el seu aprenentatge es pot dur a terme a través de diferents àmbits: danses "fixades" com les danses populars o danses "espontànies" les quals hi intervé la imaginació i creació de l'alumnat o alumnat-docent (Cremades 2017). Respecte a l'ensenyament d'aquesta, és interessant seguir un procés estructurat tal com proposa Joan Serra en el Sac de Danses (2019): una recollida

d'informació i de material de la dansa, una integració del llenguatge del cos, l'ensenyament de la dansa seqüenciat posant èmfasi en els "punts" que poden provocar més dificultats, i una síntesi final.

2.3.3. Creació

En aquesta pràctica educativa, el paper del mestre és fonamental per la seva gestió. En primer lloc ha de tenir en compte aspectes organitzatius com la participació dels alumnes, l'escolta, la convivència, etc. i en segon lloc, aspectes musicals. La creació no sorgeix del no-res, sorgeix de situacions diverses: obres musicals escoltades i/o interpretades, idees musicals, contes, poemes... (Malagarriga i Martínez, 2010). El que articula tota creació i la fa avançar, sens dubte és la **conversa**, ja que serveix per ser conscients del procés i concretar de forma verbal el que s'està realitzant.

2.4. Plantejaments metodològics: el rol dels mestres

Des d'una visió socioconstructivista de l'educació, se situa a l'infant com a protagonista del seu propi aprenentatge. La situació del docent és de guia referencial, que compta amb l'element de l'admiració i entrega afectiva per part de l'alumne, sobretot en l'etapa d'educació infantil i principis de la primària, ja que és quan s'assimila la base dels aprenentatges musicals i on s'assimilen els aprenentatges amb gran adhesió (Mota, 2018). Tal com exposen la Viladot i Pérez-Morero (2016) i Malagarriga i Martínez (2010), és important partir dels interessos i de les motivacions dels alumnes, tenir en compte les seves necessitats i habilitats, plantejar activitats sensorials, estructurar i organitzar el procés d'aprenentatge, recórrer al llenguatge verbal i fomentar la interacció social. Segons Navarrete (2009), la motivació es veu influïda positivament quan es plantegen activitats de forma lògica i ordenada, es fomenta la comunicació entre els alumnes duent a terme tasques en grup, s'apliquen continguts i coneixements en contextos pròxims pels infants, etc. Per últim, cal que el docent adquireixi un rol referent a l'aula, sobretot en la producció sonora i en la pràctica oral (Mota, 2018), per afavorir el procés d'imitació de les pràctiques educatives a l'aula.

2.5. La formació de mestres

El treball que es porti a terme a través de les formacions ha de permetre aplicar unes estratègies reflexives per part dels participants. La formació tindrà sentit quan es tingui en compte les reflexions dels subjectes i el desenvolupament de competències professionals (Schön, 1987). Aquesta modalitat formativa permet construir coneixements pràctics a partir de la reflexió sobre la pràctica d'aprendre i ensenyar (Piqué-Simón, 2011). Per tant, si concebem així la formació, hem de tenir en compte que les sessions hauran de partir de la construcció de coneixements a partir de la pràctica i les reflexions. També cal dir que la formació serà de profit quan les mestres utilitzin els aprenentatges de la formació per aplicar-ho a l'aula. Però perquè això succeeixi, es requereix fer una formació adequada a les seves demandes i necessitats, ja que tal com expliciten Ruiz i Santamaría Conde (2013)² la docència estarà en funció del que sàpiguen d'ella i del que sàpiguen fer d'ella. Per tant, és necessari realitzar una avaluació inicial per tal de millorar l'enfocament de la formació. Cal dir que, en la investigació duta a terme per les autores anteriors, van concloure que moltes de les inseguretats que sorgien en l'àmbit de l'ensenyament de la música a Infantil eren sobre les destreses i habilitats de música. Es conclou que no és necessari tenir uns coneixements musicals molt amplis per treballar l'expressió musical amb infants, però sí que és important conèixer els mètodes i els procediments, com ara criteris didàctics i actitudinals (la confiança en un mateix) adequats per poder aplicar els recursos. És doncs interessant que la formació permeti posar sobre la taula dinàmiques on s'observin els procediments d'ensenyament des d'una metodologia pràctica i vivencial, i permeti anar concretant dubtes d'habilitats o altres suggeriments.

3. Marc metodològic

3.1. Plantejament del treball

El present treball s'ha anat modificant i estructurant al llarg de la seva elaboració. Tot i haver patit diversos canvis metodològics i no haver sigut fidedigne al plantejament inicial,

---

² Aquestes autores van realitzar una investigació sobre: *La formación musical en el profesorado de Educación Infantil*.

aquest ha travessat unes fases evidents: fase preactiva (abans), fase proactiva (durant), fase postactiva (després).

3.1.1. Fase preactiva

Aquesta fase travessa els següents punts: **detecció del problema, recerca del marc teòric, diagnòstic de les necessitats formatives i buidatge i consens dels objectius de la formació**. Des del coneixement del problema que manifestava el centre, es van plantejar quins objectius havia de perseguir aquest treball. Es va prendre importància al disseny d'una formació orientada a les necessitats de les docents, a la seva implementació i a l'avaluació d'aspectes observables en ella i possiblement generalitzables a totes les formacions. Aquests objectius servien de guia per tot el procés metodològic seguit. Així doncs, abans de dissenyar la formació a l'escola, es va realitzar una recerca exhaustiva de tot el que configura el marc teòric per tal de clarificar les línies d'actuació del disseny de la proposta. Aquesta cerca va permetre establir uns fonaments envers l'ensenyament de la música i idees a l'hora d'aplicar una proposta de formació. Tanmateix, és ben clar que per assolir el primer objectiu del Treball de Fi de Grau, era important diagnosticar i consensuar les necessitats formatives de les mestres d'Infantil per ajustar-se el més possible als recursos i estratègies que específicament requerien. Així doncs, en aquesta fase del plantejament del treball, se'ls va proporcionar una enquesta de diagnòsi (veure *Annex 7.1*) que va servir per observar el punt de partida de les participants i les seves inquietuds. A través de les respostes obtingudes, es va realitzar un buidatge que va permetre consensuar els objectius de la formació (veure apartat 4. *Resultats*).

En un plantejament inicial, el treball tenia en compte una última part on configurava una posada en pràctica dels coneixements adquirits en la formació, donant peu a realitzar una avaluació global. Tanmateix, és interessant destacar que un cop es van iniciar les sessions, les pròpies participants ho van anar integrant a les aules paral·lelament. Això va portar a considerar un altre canvi destacable del plantejament, que ha estat el fet de dissenyar les sessions durant el procés i no abans de la seva implementació. Aquest canvi va ser degut a una necessitat de reorganització patent quan les mestres demanaven fer més èmfasi en aspectes que mancaven o que no havien quedat prou assolits. Aquest canvi sens dubte va ser i ha estat un dels aspectes clau de la formació, en tant que es va permetre adaptar els continguts en tot moment a les seves necessitats, mancances i inquietuds.

3.1.2. Fase activa

Aquesta fase travessa els següents processos interrelacionats entre ells en forma d'espiral: **disseny estructural de la formació, implementació de la proposta i observacions de les sessions.**

Com ja s'ha comentat anteriorment, el disseny es va anar plantejant simultàniament a la implementació de la proposta, per tant, aquest va tenir en compte, més enllà de la seqüenciació, la metodologia, l'espai i els materials, el que les participants van necessitar a nivell formatiu. Les observacions extretes de les sessions (veure *Annex 7.2*) també es van recollir paral·lelament, i per tant, tots tres processos van anar agafats de la mà. Això va tenir la conseqüència que el disseny no es va poder planificar amb molta antelació. Tanmateix, des del primer moment es va comptar amb l'ajuda de l'especialista de música del centre, la Marina, que es va implicar i va ser un referent a l'hora de plantejar les sessions de la formació. Per tant, en aquest període de mesos, es van dur a terme diverses trobades amb l'especialista per orientar el procés. Finalment les sessions de la formació van ser tres i es van realitzar un cop a principi de cada mes (febrer, març, abril). Cada una va tenir una duració de dues hores, sent en total, una formació de 6 hores.

3.1.3. Fase postactiva

Per últim, aquesta fase inclou tres processos: **valoració de satisfacció de les participants i l'especialista; extracció de categories emergents de les dades; avaluació de la formació implementada a partir de la interrelació de les categories emergents amb les dades recollides i l'assoliment dels objectius.**

Un cop finalitzada la formació, es tenia previst observar una classe a Infantil, però com ja s'ha mencionat, al llarg de les sessions paral·lelament es va anar posant en pràctica els coneixements adquirits per part de les docents. Per tant, ha estat finalment una formació i assessorament en la pràctica.

Com a última instància i per recollir una valoració final, se'ls va proporcionar una enquesta de satisfacció a les participants (veure *Annex 7.3*) i es va realitzar una entrevista a l'especialista de música (veure *Annex 7.4*) per tal de realitzar una valoració final de la proposta. Aquestes valoracions finals, juntament amb les observacions del diari de camp

de cada sessió i les evidències de la posada en pràctica en les seves aules (imatges, enregistraments, etc.), van portar a realitzar una categorització de dades, és a dir, es van classificar les unitats d'anàlisi en diferents ítems els quals han permès realitzar una avaluació, la qual apareix a l'apartat 4.2. *Avaluació de la proposta*.

3.2. Metodologia i eines de recopilació de dades

Aquest Treball de Fi de grau, és un treball d'opció professionalitzadora, en el qual es formula un projecte d'intervenció i s'executa a la pràctica. Així doncs, en ser una proposta d'implementació pràctica, es basa en la detecció d'una realitat educativa i s'articula un disseny d'intervenció amb la intenció de buscar solucions i millorar-la. Tanmateix, un cop recollides les dades de tot el procés experimentat, se n'extreuen unes anàlisis dels fets representats a través d'una categorització de dades emergents.

Pel que fa a les eines de recopilació de dades aquestes han estat: una enquesta de diagnosi de necessitats i el seu buidatge; una taula observativa d'implementació de la proposta on apareixen consideracions metodològiques, un diari de camp, unes observacions generals i l'extracció de categories emergents; una enquesta de satisfacció a les participants; una entrevista personal a l'especialista de música i evidències d'enregistraments i imatges d'aplicació a l'aula. El recull de dades ha estat pròpiament vivencial i la metodologia escollida ha estat la qualitativa, ja que parteix de la interpretació dels fets. Cal especificar que el procés de categorització de dades emergents en ítems avaluable s'ha realitzat a *posteriori* després d'haver recollit totes les dades, ja que sorgeixen de la interrelació entre les observacions dels fets i les eines de recopilació.

4. Resultats

4.1. Disseny i implementació de la formació

Tal com s'explicita al capítol I (Introducció), dos dels objectius del treball van en relació amb el disseny i implementació de la formació. Per tant, aquest apartat mostrarà el resultat de la proposta implementada, tenint en compte els objectius generals d'aquesta, la metodologia d'ensenyament emprada, i una taula on configuren les tres sessions de formació amb els seus objectius específics de cada una d'elles, l'espai, els materials i les activitats realitzades.

Abans de dissenyar la proposta, com ja s'ha comentat anteriorment, es va realitzar un buidatge de l'enquesta de diagnòstic on es van observar les necessitats concretes de les mestres i a partir de la qual es van extreure uns **objectius generals** de la formació. Uns es refereixen a l'acompliment com a formadora i altres responen als objectius d'assoliment de les participants. Aquests són els següents:

Com a formadora:

- Aportar algunes estratègies de la didàctica de la música per les audicions, cançons, pràctiques instrumentals, danses i creacions per a edats primerenques
- Afavorir l'autoconfiança en la docència musical tot provocant encoratjament per realitzar activitats musicals a l'aula
- Despertar idees musicals més enllà de les proporcionades en la formació

Participants de la formació:

- Adquirir habilitats per extreure estratègies didàctiques de treball de cada context d'aprenentatge
- Encoratjar-se a dur a terme més activitats musicals a l'aula.

A partir d'aquí, el disseny de la proposta, a banda de tenir en compte els objectius, ha tingut unes **consideracions metodològiques**. En primer lloc, fonamentat amb els autors exposats en l'apartat 2.4 del marc teòric, s'ha tingut en compte una modalitat formativa on es permetia construir coneixements a partir de la pràctica i les reflexions posteriors, per tant, el disseny ha contemplat en tot moment la descoberta dels aprenentatges, en aquest cas estratègies didàctiques, a través de la reflexió i la pràctica vivencial, i en segon lloc, s'ha tingut en compte les necessitats de les docents que anaven sorgint al llarg de la implementació de la proposta (veure consideracions més específiques a l'*Annex 7.2*).

Així doncs, a continuació es mostra el resultat de la proposta formativa:

SESSIÓ 1: Presentació de la formació i treball d'audició	
Espai	Espai virtual (a causa de la COVID-19 no va ser possible fer-la presencialment)
Materials	Presentació Power Point (veure al final de l' <i>Annex 7.5</i>) i aplicacions com ara Meet i Zoom.
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Afavorir l'autoconfiança com a docents de música

	<ul style="list-style-type: none"> • Explicar els fonaments de la didàctica musical • Aportar estratègies per la didàctica de l'audició musical
Descripció de les activitats	<p>Activitat 1: Buidatge d'enquestes i reflexions. Consisteix a fer un petit buidatge de les enquestes fent èmfasi en les potencialitats de les participants i una reflexió/debat sobre l'ensenyament de la música.</p> <p>Activitat 2: Els fonaments de la didàctica musical. S'expliquen els fonaments de la didàctica musical.</p> <p>Activitat 3: L'audició i les estratègies per treballar-ho a l'aula. Es parla de les dues vessants de treball de l'audició: un vessant vivencial i una altra més tècnica. Ens centrem en la segona opció, ja que és la que mostren més mancances. Escoltem l'audició Carmina Burana de Carl Orff, fem una pluja d'idees dels elements més destacables i parlem del procés que s'ha seguit.</p> <p>Activitat 4: Pràctica d'estratègies de la implementació de l'audició. Entrem a l'aplicació Zoom i es divideixen en grups. Cada grup se li atorga una audició concreta (veure <i>Annex 7.2.1</i>) i estructuraren el treball de l'audició de planificació del mestre, posant en pràctica les estratègies recollides anteriorment.</p> <p>Activitat 5: Posada en comú. En grup gran, es parla de cada audició i de les diferents possibilitats que ha plantejat cada grup.</p>

SESSIÓ 2: Repàs de conceptes musicals i treball de cançó, audició i dansa	
Espai	Aula de música de l'escola
Materials	Projector, musicograma, piano i instruments de percussió, llençols i mocadors de colors, cintes i gots.
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar conceptes bàsics de música (pulsació, ritme, melodia, harmonia i dinàmiques) a partir de les seves capacitats • Aprofundir en la potencialitat de la dansa <i>Volta cap aquí (el Sac de Danses)</i> i les estratègies didàctico-musicals associades.

<p>Descripció de les activitats</p>	<p>Aquesta sessió també es va dividir en dues parts: una d'activitats de repàs de conceptes bàsics musicals (veure consideracions a l'<i>Annex 7.2.2</i>) i una part de treball progressiu de cançó, audició i dansa amb un mateix fil conductor, la cançó <i>Volta cap aquí (el Sac de Danses)</i>.</p> <p>Activitat 1: Diferenciació entre pulsació i ritme. Es canta la cançó de “La Tempesta” repetides vegades, i amb els dits porten la pulsació. Seguidament, el grup es divideix en dos i unes fan la pulsació i les altres piquen el ritme (imitant-me). A partir de la conversa, es reconduïx la concepció entre pulsació i ritme i les seves diferències.</p> <p>Activitat 2: Diferenciació entre melodia i harmonia. S'escolta una cançó interpretada amb piano amb un acompanyament en acords. A partir de la conversa es va diferenciant la que l'harmonia acompanya a una melodia i el que sona a l'hora (acords, la progressió d'aquests i l'ordenació de les notes en ells).</p> <p>Activitat 3: Diferenciació entre les dinàmiques legato/stacatto. Activitat teatralitzada amb l'audició de <i>Pizzicato</i> de Léo Delibes a partir d'una història inventada (veure <i>Annex 7.2.2</i>). S'agafen mocadors de colors i es “pinta el quadre” segons el que s'escolta: en els moments stacattos es pinten puntets i en els legatos es fan moviments expressius. L'activitat conclou amb una conversa de conscienciació sobre el que s'ha treballat.</p> <p>Activitat 4: Cançó “Volta cap aquí”. S'ensenya la cançó de <i>Volta cap aquí</i> i seguidament es parla sobre els aspectes que han observat. Entre totes s'extreuen estratègies didàctiques per ensenyar la cançó.</p> <p>Activitat 5: Treball per musicogrames (Audició). Observem un recurs innovador: els musicogrames. Se'ls proporciona un exemple extret de La Polka de Johann Strauss. Ho extrapolem amb l'audició de “Volta cap aquí” i entre totes realitzem un musicograma amb objectes.</p> <p>Activitat 6: Dansa de caramelles (Dansa). S'ensenya la dansa que realitzaran els/les alumnes d'Infantil amb l'audició “Volta cap aquí”.</p>
-------------------------------------	--

SESSIÓ 3: Exemple d'una seqüència didàctica de música	
Espai	Aula de música de l'escola
Materials	Piano i instruments melòdics o de percussió, equip de so i mocadors
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Aportar un exemple de sessió de música amb tots els contextos educatius inclosos • Ensenyar la cançó "Sant Jordi no tenia cap soldat" • Ensenyar la dansa del Ball de la Civada • Fomentar el gaudi per la música com a cloenda de la formació
Descripció de les activitats	<p>Aquesta sessió inclou tot el que ja s'havia treballat: cançó, audició, dansa, escolta, interpretació i creació. Aprofitant l'avinentsa de Sant Jordi d'aquella setmana, tota la sessió va estar enfocada a aquesta festa.</p> <p>Activitat 1: Sant Jordi, la princesa i el drac. L'activitat consisteix a seguir la pulsació de la cançó "Sant Jordi no tenia cap soldat" amb diferents pulsacions i registres (drac: pulsació de blanca i greu; Sant Jordi: pulsació de negres i registre mig; princesa: pulsació de corxeres i registre agut). Acabem amb una conversa parlant del que hem sentit.</p> <p>Activitat 2: Cantem la cançó "Sant Jordi no tenia cap soldat". Ensenyem la cançó frase per frase i parlem de les estratègies utilitzades.</p> <p>Activitat 3: Dansa dels nobles. S'explica que a l'època de la llegenda de Sant Jordi hi havia divisions entre persones (nobles i els del poble) i tocaven instruments i ballaven la seva pròpia música. Escoltem l'audició "Shiarazula Marazula" marcant els ritmes característics i els interpretem amb instruments.</p> <p>Activitat 4: Creem una petita dansa. En grups de quatre creen una petita dansa per l'audició. Consigna: s'ha d'introduir el ritme treballat sensorialment i poden agafar qualsevol material. Un cop practicada, es realitza una coavaluació.</p> <p>Activitat 5: Dansa del poble. Ara veiem la dansa del poble: el Ball de la Civada. Escoltem l'audició i parlem de la temàtica i la música.</p>

Activitat 6: Comiat de la formació (Joc de la calma). Escollim els instruments que més calma ens aporten. Un grup els toca (músics), mentre que els altres ballen amb mocadors (ballarins) i s'estiren a terra a gaudir del massatge sonor de la música (massatgistes). Intercanviem papers.

Així doncs, com es pot observar, es van dur a terme un total de 3 sessions. La **primera** va ser telemàtica, motiu pel qual es va necessitar una adaptació urgent. Es van considerar treballar aspectes que no requerissin d'una presencialitat, com ara realitzar el buidatge de l'enquesta i les inquietuds, parlar dels fonaments de la didàctica musical de manera àmplia i el treball d'audició. A partir de la **segona sessió**, aquesta ja sí presencial, com les docents mostraven inquietuds per tenir i conèixer les bases musicals, es va realitzar un repàs, tot a través de la pràctica, d'alguns conceptes a tenir en compte de la música. Tanmateix, tenint en compte que sobretot a Educació Infantil, la contextualització esdevé essencial per crear una significativitat, durant aquella setmana s'apropava un esdeveniment important per l'escola, les *Caramelles*, on tots els grups ballen una dansa. Gràcies a aquesta necessitat real d'aprenentatge es va considerar dur a terme un treball integrat d'audició, cançó i dansa a partir de l'audició "Volta cap aquí" del Sac de Danses. Finalment, observant que el mètode d'aprofitar esdeveniments pròxims les encoratjava en l'aplicació dels aprenentatges a l'aula, la **tercera sessió** va anar orientada a la celebració de Sant Jordi i va ser una seqüència didàctica que englobava també tots els contextos d'aprenentatge (audició, dansa, cançó, pràctica instrumental i dansa...).

Pel que fa al segon objectiu del TFG: *implementar la formació en termes pràctics*, es remet a la descripció del transcurs de les sessions, dades que són recollides al diari de camp de cada sessió (veure *Annex 7.2*).

4.2. Avaluació de la proposta

El següent apartat mostrarà el resultat del tercer objectiu del treball en qüestió: *Avaluar la formació implementada a partir de les dades recollides*. Aquesta avaluació es realitza, primer, segons les categories emergents extretes (veure *Annex 7.6*) de l'anàlisi de totes les dades (veure *Annexos 7.2, 7.3, 7.4, 7.5*) i la interrelació entre les dades recollides, i segon, a través de l'avaluació dels objectius marcats en la pròpia formació.

➤ **Diferenciació entre docència telemàtica i docència presencial**

Pel que fa a aquesta categoria, s'observa clarament una diferència entre el tipus de motivacions i implicacions sorgides segons una docència telemàtica i una presencial. Trobem que en la primera sessió, la qual va ser telemàtica, la participació de les docents es veu cohibida amb motivacions molt neutrals i fins i tot passives. Quan es pregunta a les docents si consideren que la sessió telemàtica va ser profitosa (veure *Annex 7.3*) trobem barems molt dispersos i més aviat baixos (4, 5, 6, 7...) i relacionat amb l'entrevista a l'especialista de música, també trobem semblances en les observacions realitzades en el diari de camp, les quals conclouen que la implicació, participació i motivació de les mestres es troba inhibida. El canvi sorgeix a partir de la segona i tercera sessió, aquestes presencials, on s'augmenta i s'agreuja la implicació per les activitats, ja que s'observa més una comunicació bidireccional, participació i fins i tot pèrdua de la vergonya. En aquestes sessions podem observar com les mateixes docents, valoren positivament el seu benefici (el 25 % voten un barem de 9 mentre que el 75% restant vota el barem màxim, 10) i l'observació de l'especialista concorda amb els resultats observats, ja que conclou que el fet de dur a terme activitats més pràctiques i vivencials a l'aula "les va ajudar més a deixar-se anar". Així doncs, tal com exposa ella mateixa, dur activitats més pràctiques i experimentals pot arribar a ser una causa d'aquest canvi notable entre les actituds de les docents en els dos mètodes de docència.

➤ **Metodologia emprada a la formació**

Relacionat amb la categoria anterior, la metodologia emprada també pot arribar a ser un factor d'ànim en les docents. Aquesta es destaca principalment per dur a terme activitats pràctiques i interactives que permeten la posada en comú dels aprenentatges i el pas a les reflexions i per ser una metodologia que parteix de les necessitats i es potencien les capacitats. Segons les mestres, el 75% creuen que aquesta metodologia ha estat molt adequada (amb un barem de 10) i la resta voten barems elevats (7 i 9). És també molt interessant observar en l'enquesta de satisfacció que el que destaquen principalment les mestres (quatre d'elles) és el fet de poder vivenciar per elles mateixes les pràctiques educatives. L'especialista de música en canvi, a banda de defensar la mateixa opinió, exposa que creu que altres beneficis de la metodologia emprada han estat l'acumulació dels aprenentatges per l'adquisició d'aquests i l'adaptació a les seves necessitats, orientant la formació cap a la millora de les seves mancances.

➤ **Contextualització i significativitat dels aprenentatges**

Respecte a la present categoria, es refereix a com els aprenentatges estan contextualitzats i visualitzats des de la seva significativitat. La segona i la tercera sessió s'observa un canvi respecte a la intenció de les docents en l'aplicació dels aprenentatges a les seves aules. Hi ha una necessitat real d'aprenentatge, sobretot en la segona sessió, perquè hi ha una realitat d'ensenyament (havien d'ensenyar la dansa de les Caramelles als infants). És quan la consideració de l'aprenentatge és més significatiu perquè és competencial, en tant que l'havien d'aplicar en una situació diversa. El 87,5% de les docents creuen amb un barem de 10 que les ha ajudat molt el fet d'aprofitar esdeveniments pròxims per poder aplicar les activitats a les seves respectives classes i un 50% creuen, també amb un barem de 10, que els recursos proporcionats li seran útils per un futur (les participants restants es troben, una en el barem 8 i tres en el barem 9). Pel que fa als comentaris de l'especialista, considera que les docents van fer "el clic" quan hi havia una necessitat d'aprendre el que s'ensenyava, ja que tenien la responsabilitat d'aplicar-ho a l'aula, i també perquè hi havia un context proper el qual era útil per fer una aplicació durant la mateixa setmana de formació. Cal exposar que en les valoracions generals de les docents dues d'elles destaquen la facilitat per aplicar les activitats a l'aula.

➤ **Estratègies educatives utilitzades a la formació**

Quant a aquesta categoria, trobem diverses estratègies educatives que s'han utilitzat a la formació que poden haver estat beneficioses per les participants. En primer lloc, a les enquestes podem observar que un 62,5% de les participants puntuen amb un 10 haver proporcionat una part teòrica per fonamentar la pràctica, un 75% que les activitats siguin pràctiques i un 62,5% que se'ls proporcionés un resum de la sessió un cop acabada, que hi hagués un fil conductor entre les activitats per entendre una sessió de música i que adquirissin estratègies per ensenyar els diferents contextos educatius. Les altres participants puntuen aquests mateixos ítems amb barems elevats (8-9). Per tant, es pot comprovar que hi ha unes valoracions positives envers les estratègies educatives utilitzades. L'especialista defensa que, mantenir un mateix fil conductor les va ajudar a visualitzar la música com una continuïtat i no com a elements separats. Aquesta idea es pot sustentar a través de l'observació del vídeo enregistrat per una participant (veure *Annex 7.5*) en el qual es manifesta una representació tenint en compte diversos contextos d'aprenentatge entrellaçats per una mateixa temàtica. També exposa que tot i que al

principi les docents demanaven recursos i no prenen tanta importància a les estratègies (tal com es manifesta a l'enquesta de diagnosi) a mesura que anaven aplicant la proposta, anaven observant la importància d'aquestes per implementar els recursos.

➤ **Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música**

Per últim, aquesta categoria manifesta la capacitat de les docents per confiar en elles mateixes, encoratjar-se i cercar idees per l'ensenyament de la música. En primer lloc, a partir de la segona sessió es va observar un canvi d'actituds pel que fa a la seva autoconfiança, ja que a banda de mostrar-se més motivades, van començar a aplicar els coneixements adquirits a l'aula de música, un espai que, tal com manifesta l'especialista de música, fins al moment no havien utilitzat. El més interessant, però, no és l'aplicació dels recursos proporcionats, és la capacitat d'innovació per part de les docents i de fer-se seus aquests recursos. Això ho podem comprovar a partir de les evidències pràctiques (veure *Annex 7.5*) on podem observar diversitat d'aplicacions i maneres d'aplicar el mateix recurs. Cal dir que l'enquesta manifesta que el 75% de les participants han aplicat algunes activitats dutes a terme a la formació. També trobem que el 50% de les docents indiquen amb un barem de 10 que la formació les ha motivat a fer activitats musicals o fer la música a Infantil, i l'altre percentatge se situa en barems de 6,7,8 (aquest últim dues persones). A més, el 62,5% en barem de 10 (un total de 5 mestres) creuen que la formació les ha fet tenir més idees musicals, a part de les proporcionades, i les restants se situen en barems elevats, el 8 i el 9, de manera que es tornen a manifestar valoracions positives envers aquesta categoria. Quan es pregunta com s'han sentit durant l'aplicació dels aprenentatges, trobem una correlació entre les respostes: segures, implicades, i encoratjades per fer més activitats musicals. Respecte a l'entrevista a l'especialista de música, observa que arran de la formació han anat aplicant coneixements, se'ls han fet seus i sobretot s'han encoratjat per utilitzar l'espai i els materials de l'aula de música, com comenta ella mateixa "ha sigut un abans i un després, i s'han llençat més a fer".

Després d'analitzar les categories emergents, s'ha d'avaluar la formació des del punt de vista dels seus objectius. Com a formadora, els tres objectius establerts s'han complert amb més o menys exactitud. En primer lloc, s'han aportat estratègies didàctiques de cada un dels contextos d'aprenentatge de la música per a edats primerenques tal com es manifesta al diari de camp, tot i que aquestes han estat descobertes i interpretades per les

docents. En segon lloc, s'ha observat un canvi d'actituds molt clar en les participants pel que fa a la seva autoconfiança i l'aplicació d'activitats a l'aula (un 75% de les mestres), per tant es pot concloure que s'ha afavorit l'autoconfiança a través de la metodologia emprada o les estratègies didàctiques utilitzades en la formació. Per últim, s'ha observat a través de les evidències d'aplicació i l'enquesta de satisfacció que a la majoria de les docents se'ls ha despertat idees musicals més enllà de les proporcionades. Tanmateix aquest objectiu s'hauria de valorar amb més precisió.

D'altra banda, pel que fa a les participants, podem concloure que tots dos objectius s'han assolit. Primerament, fonamentat amb el diari de camp i l'entrevista a l'especialista de música, s'observa un progrés en l'adquisició de les habilitats d'extreure estratègies didàctiques de treball de cada context d'aprenentatge, ja que de manera natural van integrant la capacitat d'analitzar els recursos per plantejar activitats (es creen converses naturals respecte a les qualitats del so de les audicions, les estratègies didàctiques de la dansa, de les cançons... sense ser una activitat demanada explícitament). Finalment, l'últim objectiu, es pot fonamentar a través de l'anàlisi de la *Categoria de les mestres en l'ensenyament de la música*, on s'especifiquen i es manifesta analíticament els canvis d'actitud de les participants i el seu encoratjament cap a l'ensenyament de la música.

5. Tancament

5.1. Conclusions i discussió

Aquest apartat s'endinsa d'una banda en la discussió dels resultats obtinguts a partir de la fonamentació d'aquests en el marc teòric i d'altra banda en la valoració de l'assoliment dels objectius que ressegueixen aquest Treball de Fi de Grau.

Des d'una visió àmplia dels resultats, es pot concloure un encoratjament i un augment de confiança per part de les mestres notable pel que fa a l'ensenyament de la música. Aquest encoratjament, però, ha sorgit a través d'un cúmul i una espiral de variables interrelacionades que han influït. En primer lloc, i fonamentant-ho amb les idees de Viladot i Pérez-Moreno (2016), Malagarriga (2010) i Navarrete (2009), la metodologia emprada tenint en compte les seves necessitats i capacitats, plantejant activitats pràctiques i sensorials, fomentant la interacció social i partint de contextos pròxims a elles ha estat un aspecte que clarament ha influït en la motivació de les participants. Aquest augment de la motivació i consegüentment, implicació, s'ha intensificat també a través de les activitats vivencials, sobretot pel que fa a la dansa, cant i creació. Riaño i Díaz (2013) comenten que cantar en grup és un imperatiu pel desenvolupament socioemocional, Cremades (2017) defensa que la dansa proporciona una harmonia personal i social i un aprenentatge d'aspectes socials, evidentment contribuint a un benestar personal i social i Malagarriga i Martínez (2010), expliquen que la creació és concebuda com una feina conjunta del grup-classe. Amb aquestes extraccions es conclou que els contextos d'aprenentatge musicals afavoreixen l'augment de les motivacions pel fet que són activitats socials i milloren l'autoconfiança en un mateix i en els altres. També és interessant destacar l'aportació de Malagarriga i Valls (2003) que especifiquen que l'aprenentatge esdevé més significatiu quan són els propis protagonistes qui experimenten amb les seves capacitats i la de Schön (1987) i Piqué-Simón (2011) que defensen que la formació té sentit quan es permeten construir coneixements a partir de la reflexió sobre la pràctica d'aprendre i ensenyar. Això ens permet concloure que partir de la pràctica per teoritzar el coneixement i potenciar les seves capacitats ha enriquit la formació en tant que hi ha hagut un major enteniment i adquisició de les estratègies didàctiques i consegüentment, encara que no disposaven de coneixements musicals amplis (cosa que les inquietava) coneixien els mètodes, procediments i criteris didàctics. Això ha afavorit a visualitzar l'aplicació com quelcom possible i significant, factor que ha intervingut

també en l'augment de la seva autoconfiança a l'hora d'implementar els recursos i sobretot en el fet d'apropriar-se'ls a la seva docència.

Respecte a l'assoliment dels objectius del treball en qüestió l'acompliment d'aquests es visualitza en els resultats, i es conclou d'una banda, que s'ha observat una millora en una necessitat de la comunitat, l'ensenyament de la música a Infantil, finalitat cabdal amb la qual s'emmarca tot el TFG i d'altra banda que l'anàlisi de categories emergents ha permès extreure unes conclusions defensades per autors/es i, a parer meu, extrapolables a altres situacions d'aprenentatge.

5.2. Limitacions i reflexions finals

Evidentment cal esmentar les limitacions que pateix aquest treball. L'inici de la formació no va ser com haguéssim desitjat, a causa de la COVID-19, perquè no es va poder fer una trobada per consensuar les necessitats i es va haver d'adaptar la docència de forma telemàtica, comportant així una comunicació unidireccional i poc empàtica, si bé és cert que s'ha rebut com una oportunitat d'aprenentatge personal. D'altres limitacions que es troben són les limitades dades i subjectives, fent que alguns resultats puguin ser poc precisos. Per tant, una bona línia d'actuació seria continuar realitzant formacions l'any vinent, com exposa l'especialista a l'entrevista, per orientar la millora de les mancances i seguir construint un bon modelatge d'ensenyament musical a etapes primerenques.

Com a reflexions finals, tota l'anàlisi extreta a través de la formació, encara que sigui orientada a adults, m'ha fet adonar d'un procés extrapolable a la docència cap als infants i que sens dubte hauria de resseguir la meua tasca com a docent. No és ni més ni menys que el fet d'aportar aprenentatges significatius, contextualitzats i estructurats, activitats pràctiques i cooperatives per millorar la motivació dels infants, potenciar les seves capacitats musicals... Perquè en el fons, el que pretenem no és només que adquireixin uns aprenentatges, sàpiguen tocar instruments i coneguin aspectes de la música. Pretenem *musical-los*, tal com diu Small (1999), que formin part en una actuació musical, no només tocant o cantant, sinó també escoltant, component, assajant, o qualsevol activitat que pugui afectar la naturalesa del retrobament humà en una actuació musical. Perquè l'acte de musical, tal com ressegueix el títol d'aquest present treball, crea un conjunt de relacions, no només sonores, sinó també humanes.

6. Fonts d'informació i bibliografia

➤ Referències citades:

Alsina, P., Díaz, M., i Giráldez, A. (2008). *La música en la escuela infantil (0-6)*. Editorial Graó.

Benítez, M.A., Díaz, V.M., Justel, N. R. (2017). Beneficios del entrenamiento musical en el desarrollo infantil: una revisión sistemática. *Revista Internacional de Educación Musical*. Núm. 5 (pp. 61 – 68).

Cremades, R. (Coord), García-Gil, D., Lizaso, B., Morales, A., del Olmo, M.J, Ríos, P., Román, M., Sustaeta, I. i Toboso, S. (2017). *Didáctica de la Educación musical en Primaria*. Madrid: Paraninfo.

Díaz, M. (2014). El lugar de la música en el currículo escolar. A. Giráldez (ed.), *Didáctica de la música en Primaria* (pp.31-36). Editorial Síntesis.

El Sac de Danses. (2019): *El Galop. Danses catalanes i jocs dansats*. 13a edició. Editorial Alpina.

Glushankof, C. (2017). Crear con la voz/Crear con objetos e instrumentos: aspectos teóricos. Dins Glushankof, C. i Pérez-Moreno, J. (Ed.), *Discriminación sonora, audición musical y apreciación musical: una aproximación práctica*. (pp.123 – 141). Editorial Dairea.

Glushankof, C. (2017). La música en educación infantil. Investigación y práctica. Dins Glushankof, C. i Pérez-Moreno, J. (Ed.), *Discriminación sonora, audición musical y apreciación musical: una aproximación práctica*. (pp. 81–83). Editorial Dairea.

Jorquera, M.C. (2017). Voz y canto en edad infantil: consideraciones teóricas. Dins Glushankof, C. i Pérez-Moreno, J. (Ed.), *Discriminación sonora, audición musical y apreciación musical: una aproximación práctica*. (pp. 95-108). Editorial Dairea.

Lizaso, B., Cremades, R. (2017). La audición comprensiva en la Educación Primaria. Dins Cremades, R. (Coord), *Didáctica de la Educación musical en Primaria* (pp.35 – 56). Madrid: Paraninfo.

Malagarriga, T. (2008). *Dites i cançons instrumentades per als més petits*. Amalgama.

Malagarriga, T., i Martínez, M. [eds] (2010). *Tot ho podem expressar amb música. Els nens i nenes de 4 a 7 anys pensen la música, parlen de música, fan música*. Dinsic Publicacions musicals.

Malagarriga, T., Valls, A. (2003): *La audición musical en la Educación Infantil. Propuestas didácticas*. Barcelona: Ediciones Ceac.

Mota, N. (2018). El juego vocal en la educación infantil y primaria. *Tabanque: Revista Pedagógica*, 31. p. 59-78. Recuperat el 26 de febrer de 2021 de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6448221>

Navarrete, B. (2009). La motivación en el aula. Funciones del profesor para mejorar la motivación en el aprendizaje. *Innovación y experiencias educativas*. Disponible a: [https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_15/BELEN NAVARRETE 1.pdf](https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_15/BELEN_NAVARRETE_1.pdf)

Oriol, N. (1992). *El profesor especialista en Educación Musical en la Educación Primaria: Formación y Acceso*. Revista interuniversitària de Formació de profesorado, 13, pp. 15-33.

Piqué-Simón, B. (2011). *Implementació d'estratègies per a la pràctica reflexiva en la formació inicial i permanent dels mestres*. Revista d'Innovació i Recerca en Educació.

Riaño, M.E., Díaz, M. (2013). *Fundamentos musicales y didácticos en Educación Infantil*. Editorial PubliCan.

Rodríguez, S., Pérez – Moreno, J. (2018). *Posant en joc la pulsació, la sincronia i el tipus de final: el cas del 'Salta Miralta'*. Temps d'Educació, 53, p.203 – 223. Recuperat de: <https://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/331988/422759>

Ruiz, E., i Santamaria, R. M. (2013). *La formación musical en el profesorado de Educación Infantil*. Estudios sobre el mensaje periodístico, 19, 439-448.

Sánchez, S., Calbó, M., Cañabate, D. (2010). *El moviment i la dansa en l'educació musical*. Universitat de Girona. Congrés Internacional de DIDÀCTIQUES. Recuperat de: <https://dugi-doc.udg.edu/bitstream/handle/10256/2891/372.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Schön, D. A. (1987). *Jossey-Bass higher education series. Educating the reflective practitioner: Toward a new design for teaching and learning in the professions*. Jossey-Bass. Recuperat de: <https://psycnet.apa.org/record/1987-97655-000>

Small, C. (1998). *El Musicar: Un ritual en el Espacio Social*. Revista Transcultural de Música.

Viladot, L, i Pérez-Moreno, J. (2016). *...pon-hi un cucu per l'Anton! Una passejada pel joc musical a l'etapa infantil*. A M. Edo, S. Blanch i M. Anton (eds), *El joc a la primera infància* (pp. 159-168). Octaedro.

➤ Bibliografia consultada de referència

Arús, E., i Pérez, S. (2008). *La interpretación musical como conductora educativa en la etapa infantil y la evaluación de su repercusión emocional*. Recuperat de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2516557>

Arús, E. (2010). *La incidencia emocional de la música corporal como conductora educativa en la etapa infantil*. Tesis doctoral, Universitat de Barcelona.

Besora, M., Bonal, E., Casas, A., Casas, M. (2021). *El teler de música*. Recuperat de: <http://www.telermusica.com/ca>

Busqué, M., i Pujol, M. A. (1996). *Ximic: jocs tradicionals*. Amalgama.

Calaix de músic. *Centre de recursos virtual per a l'educació musical*. Recuperat el 15 de desembre de 2020 de <https://sites.google.com/a/blanquerna.url.edu/calaix-de-music/home?authuser=0>

Capdevila, R.S. (2017). *El niño que canta: propuestas prácticas*. Universitat Ramon Llull.

Generalitat de Catalunya. *Recursos. Música*. Recuperat el 15 de desembre de 2020 de: <http://xtec.gencat.cat/ca/recursos/musica/>

Godall, P.; Malagarriga, T.; Oriols, J., i Valls, A. (2003). *Bernat, el gat (3, 4, i 5 anys)*. Llibre del nen, llibre del mestre i CD. Editorial Teide.

González, M.T., i Cutanda, M. T. (2017). *La formación continuada del profesorado de enseñanza obligatoria: incidencia en la práctica docente y el aprendizaje de los estudiantes. Profesorado. Revista de Currículum y Formación de Profesorado*, 21(3),103-122. Disponible a: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=567/56752489006>

López de la Calle, M. Á. (2009). *La formación de los maestros de Educación Infantil para la comprensión de la música y su uso didáctico en Galicia. REIFOP*, 12 (1), 107-120. Disponible a: <http://www.aufop.com>

Malagarriga, T.; Pérez, J.; Ballber, L., i Roca, C. (2011). *Tireu confits! Propostes per a fer música amb infants de 0 a 3 anys* (Volum I - Els músics més petits). Amalgama.

Malagarriga, T.; Valls, A., i Vilar, M. (2013). *La música a l'educació infantil i primària*. A C. Calmell i L. Escudero, Actes del 2n Congrés Internacional de Música de Catalunya. Consell Català de la Música. Recuperat l'11 de desembre de 2020 de: https://grupsderecerca.uab.cat/musicaieducacio/sites/grupsderecerca.uab.cat/musicaieducacio/files/musinfpri_0.pdf

Pérez-Moreno, J., i Reverté, L. (2019). *Las actividades musicales preferidas de la voz de los propios niños y niñas de cuatro años. Un estudio de caso*. Revista Electrónica de LEEME, 43, 19-34. <https://doi.org/10.7203/LEEME.43.13985>

Piqué, B., Comas, A., i Lorenzo, N. (2010). *Estratègies de pràctica reflexiva en la formació inicial de mestres d'educació infantil*. Graó.

Vilar, M. (2004). *Acerca de la educación musical*. Revista electrónica de LEEME, 13, 1-25. Recuperat de: <https://ojs.uv.es/index.php/LEEME/article/view/9748/9182>

7. Annexos

7.1. Enquesta de diagnosi de les necessitats

La següent enquesta està dividida en tres apartats essencials: formació personal, la música com a eix transversal a l'escola i l'aula de música. La justificació d'aquesta divisió és principalment per observar en quin punt es troben les docents pel que fa a la seva formació, si se'n fa ús de la música en el dia a dia (tal com es manifesta al marc teòric, s'entén que la música forma part de la quotidianitat), i per últim per conèixer les seves mancances en relació amb l'ensenyament de la música pròpiament dit. Cal dir que partir d'aquests tres eixos ha estat rellevant a l'hora de plantejar les sessions, com es podrà comprovar en les consideracions de la taula d'implementació de l'apartat 7.2 dels Annexos.

De cada pregunta, es mostraran les respostes de les participants (R1, R2, R3, R4...):

Formació personal

- **Quins coneixements musicals tens?**

R1: Bàsics, de l'etapa escolar i de la carrera universitària.

R2: Pocs, els que s'impartien a la universitat en el Grau d'Educació Infantil.

R3: Els de la carrera de magisteri.

R4: He fet un curs de gòspel i cursets de guitarra espanyola.

R5: Tinc coneixements molt bàsics de música.

R6: Jo vaig fer música fins a Primària i els primers cursos de Batxillerat. També alguna assignatura a la universitat (dansa). M'agradava molt i se'm donava bé.

R7: Els que vaig estudiar a la carrera.

R8: Pocs, però m'agrada molt la música.

- **Has tocat o toques algun instrument?**

R1: No.

R2: Vaig tocar la guitarra quan era petita.

R3: Iniciació a la guitarra.

R4: Una mica la guitarra.

R5: No.

R6: A primària tocava la flauta, fins a 8è. M'encantava i practicava molt. La mestra de música ens donava a una companya i a mi ens augmentava el contingut. Però ara quan veig una partitura, em costa llegir les notes, he perdut molta habilitat.

R7: La flauta (a l'escola).

R8: La gralla, però fa molts anys.

- **Has cantat mai a una coral?**

R1: No.

R2: No.

R3: No.

R4: Sí, a corals informals.

R5: No.

R6: De forma espontània per la coral de l'església, però quan tenia 12-14 anys.

R7: No.

R8: No.

- **T'agrada cantar?**

R1: Sí.

R2: A vegades.

R3: Sí.

R4: Moooooolt.

R5: Sí.

R6: Si!!

R7: Sí, em va bé per motivar-me i tenir un bon estat d'ànim.

R8: Sí, m'agrada cantar i escoltar música.

La música com a eix transversal a l'escola

- **Poses música sovint a l'aula? En quins moments?**

R1: Sí. En estones de rutines, quan fem els rituals de silenci en alguna proposta, a l'espai de llum i ombres (sempre està acompanyat de música de fons), quan treballem cos i moviments faig propostes d'anar de pressa i a poc a poc, per relaxar-nos en acabar la sessió...

R2: Sí. En els moments de canvi d'activitat, abans de marxar a casa, a l'hora específica de música, a les festes, etc.

R3: Quan veig que puc enllaçar-ho amb el que estem fent. A les rutines escolars, música de fons, quan fem ioga, en rituals, per contes...

R4: Sí, sobretot música de relaxació per moments tranquils i d'altres animades per aniversaris o moments de ballar, també per fer endreçar joguines i també per fer el Bon Dia. També altres moments d'escoltar cançons populars per cantar amb ells...

R5: Sí. M'agrada acompanyar activitats amb música. Relaxació, rotllana del matí amb la cançó del bon dia i dels dies de la setmana, amb algun conte en concret...

R6: A les rutines del matí, quan fem el bon dia, els dies de la setmana, saludem el peixet de l'aula... cantem diferents cançons. La del Bon dia l'acompanyem amb el projector (només àudio) però la resta les cantem. A vegades poso música de fons a l'entrada relaxada, música relaxada que els porti pau i tranquil·litat. O a l'hora d'esmorzar alguna cançó ben divertida que trobes online. Puntualment hem fet el ritual del silenci amb una petita audició de sons de la natura... perquè els nens facin una escolta activa i descobreixin quins animals o efectes estan sentint (una balena, les onades, la pluja...).

R7: Sí, escoltem música de tota mena. Més instrumental en els moments de relaxació i més animada en els moments de joc.

R8: Sí, sovint escoltem música a l'aula i cantem. A l'estona del bon dia, fent els hàbits (recollir, rentar mans, entrada relaxada...).

Quins criteris utilitzes per escollir una audició?

R1: Depèn de l'objectiu que vulguem treballar, podem adoptar un criteri o un altre.

R2: Depèn de la temàtica que estem treballant en aquell moment.

R3: Que hi hagi de tots els estils.

R4: Depèn del moment i la intencionalitat.

R5: Que sigui adequada al que fem i no posar per posar.

R6: Ara per ara he utilitzat el criteri de pensar què els vull aportar emocionalment/ expressió corporal als meus alumnes. Si m'interessa activar-los o relaxar-los... o veure com responen a diferents tipus d'audicions. Reconec que em falten MOLTS CONEIXEMENTS.

R7: Sempre en català i fomentant missatges positius i educatius.

R8: Fomentem que siguin cançons de temes a treballar o relacionats amb festes i tradicions.

- **Inclous la música en alguna de les rutines diàries?**

R1: Sí, en rutines i hàbits dels matins.

R2: Sí, sobretot en el moment de relaxació.

R3: Sí.

R4: Sí, per endreçar joguines, pel bon dia, pels rituals...

R5: Rotllana del matí, entrada relaxada i a l'hora de recollir.

R6: Crec que queda respost a les preguntes anteriors. També faig algunes cantarelles de forma rutinària...

R7: Sí, quan fem el bon dia, a vegades mentre esmorzem i en moments de joc lliure.

R8: Sí, en moltes.

- **Fas activitats musicals per activar el grup?**

R1: Sí, el joc de les vocals, el joc de les síl·labes...

R2: Sí, el bon dia, l'esmorzar...

R3: Sí.

R4: Sí, cantar cançons i alguna dansa.

R5: Sí.

R6: Algunes vegades proposo activitats de ritme i percussió. M'agrada i els nens responen positivament.

R7: Sí.

R8: Sí.

L'aula de música

- **Utilitzes l'expressió corporal per ensenyar música?**

R1: Aquest curs no hem anat a l'aula de música! A l'aula hem fet danses, o lliurement a l'espai de llum i ombres i a cos i moviment.

R2: Sí, a vegades.

R3: Sí, i m'agrada molt.

R4: Gestos...

R5: Sí.

R6: Crec que sí, o almenys ho intento. Penso que és molt bon recurs. Sovint és a partir de gestos en les cançons, però també m'agrada que s'expressin lliurement, però amb músiques no comercials.

R7: Si, perquè els nens i nenes s'apreguin la cançó més visualment.

R8: Sí.

- **Quines activitats duus a terme més sovint a l'hora de música?**

R1: Cançons tradicionals, danses i audicions.

R2: Cantar cançons, escoltar audicions o contes musicals, balls...

R3: Danses, qualitats del so, cançons tradicionals amb suports, cantarelles...

R4: Cantar cançons.

R5: Hem treballat alguna dansa en parelles i també individuals i algunes cançons adequades al que treballem (tardor, castanyada...).

R6: Aixxx... hores de música??? De moment no tinc una hora específica per fer música! Les activitats estan incloses en el dia a dia.

R7: -

R8: Contes amb cantarelles, titelles, cançons populars...

- **Contextualitzes les sessions de música amb algun esdeveniment proper?**

R1: Sí, en festes tradicionals, estacions, colors...

R2: A vegades, no sempre.

R3: Sí, procuro incloure tot aquell folklore musical tradicional.

R4: Sí... amb les estacions de l'any sovint.

R5: Sí.

R6: Sempre ajuda. Vam aprendre un ball a la castanyada, vam expressar-nos corporalment i a partir del dibuix el dia de Santa Cecília... O vam escoltar i cantar nades populars abans de les festes.

R7: Amb el carnestoltes i amb el dia de la música.

R8: Si, amb les festes i tradicions del moment.

- **Què creus que s'hauria de treballar a l'hora de música?**

R1: Cançons, ritmes, instruments, etc.

R2: A Infantil penso que moltes cançons que tinguin gestos acompanyats, danses, audicions, alguns instruments...

R3: Sé que el camp musical és molt extens que les cançons i les danses i m'agradaria tenir-ho més present, més variants, treballar la música sense que sembli que estiguis fent una activitat de música concreta...

R4: L'expressió corporal, la dansa...

R5: -

R6: L'interès i la sensibilitat cap al món sonor i musical. L'escolta activa, cantar, expressar-se (ballant, amb instruments, ritmes...)

R7: Ho treballaria de forma globalitzada i no de forma concreta. I penso que el que es podria treballar seria: el silenci, el ritme, fort/fluix, ràpid/lent...

R8: A Infantil utilitzem molt el recurs de la música, a nivell global.

- **Què creus que necessites millorar de cara a l'ensenyament musical?**

R1: Saber què hem de treballar a cada trimestre, com treballar les audicions, les pulsacions, els ritmes, com presentar una cançó...

R2: Molts aspectes. Més formació, més repertori, més activitats per dur a terme, més material...

R3: Recursos variats, motivadors i encisadors per als alumnes d'aquestes edats. Coses diferents que treballin aspectes de la música i que no en sabem prou. Propostes engrescadores, com tenir present els instruments i la música en una aula d'Infantil sense que sigui una disbauxa... Realment encendre el gust per la música d'una forma implícita i com gestionar-la de forma col·lectiva en un grup d'aquestes edats.

R4: Tema audicions i l'oïda musical.

R5: Primer de tot tenir clar què és el que toca fer en aquestes edats i sobretot tenir suficients recursos per no caure sempre en el mateix.

R6: Estratègies per ensenyar la lletra de les cançons (segur que n'hi ha un munt que no conec), propostes d'audicions a fer i amb quin objectiu, acompanyament de les cançons amb instruments, ritmes..., recursos per edats (cap on podem tibar els nens i nenes de P5?)

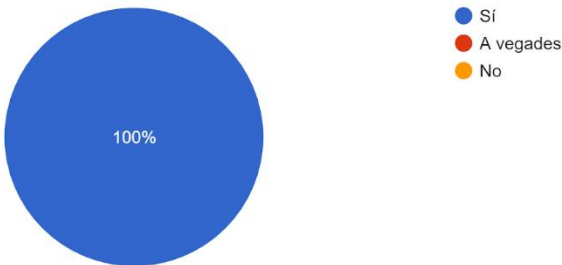
R7: Com porta a la pràctica dinàmiques per treballar aquests conceptes.

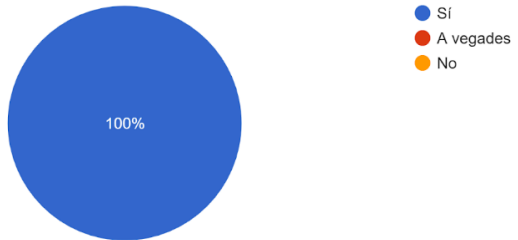
R8: Disposar de més recursos, idees per portar a terme a P3, com treballar ritmes, instruments...

7.1.1. Buidatge de l'enquesta de diagnosi

A continuació es mostra un buidatge de l'enquesta i les actuacions que es van prendre pel disseny de la formació.

PREGUNTES	BUIDATGE	ACTUACIONS PER LA FORMACIÓ
Formació personal		
Quins coneixements musicals tens?	En general, totes tenen un coneixement bàsic impartit en la seva escolarització obligatòria i la carrera universitària.	En haver observat en la primera sessió de formació una mancança a nivell general pel que fa al coneixement musical més tècnic, a partir de la segona sessió es va fer més èmfasi en l'enteniment d'aspectes musicals més bàsics, com ara la diferenciació entre la
Has tocat o toques algun instrument?	Cap de les participants toca un instrument de manera professional en l'actualitat. Però han fet pràctica instrumental a l'escola o altres espais, de flauta i guitarra en general.	

Has cantat mai a una coral?	Llevat de dos casos, no han tingut experiències cantant a una coral. Per tant, pot ser que tinguin dificultats a l'hora d'afinar, cantar col·lectivament, etc.	pulsació i el ritme, entre la melodia i l'harmonia i entre dinàmiques com el <i>legato</i> i el <i>stacatto</i> .
T'agrada cantar?	Amb més o menys freqüència, a totes els agrada cantar. Això demostra que hi ha una predisposició pel cant, una de les activitats més habituals i que s'han de fomentar més en etapes primerenques.	També pel que fa a les tècniques vocals de les cançons, a l'hora de dur a terme activitats cantant s'ha procurat parlar de l'afinació, de la importància de col·locar la veu i projectar-la per fer una bona cura d'aquesta, i sobretot de la importància d'agafar un to agut per l'adaptació a les veus dels infants.
La música com a eix transversal a l'escola		
Poses música sovint a l'aula? En quins moments?	<p>Totes utilitzen la música per algunes propostes de l'aula, com ara la relaxació, les rutines de cada dia, els rituals, fent els hàbits, en moments de jocs... És un recurs que utilitzen freqüentment.</p> 	<p>En aquesta part de l'enquesta, es va dedicar els primers 10 minuts de la primera sessió per fer un debat sobre les seves respostes. En tot ell es van aprofitar les propostes que elles mateixes van exposar a l'enquesta com a bons exemples d'utilització de la música en el dia a dia. Alguns moments que van sorgir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rutines diàries (hora de recollir, rentar mans, endreçar joguines, rotllanes, hàbits de matins...) • En iniciar/acabar una sessió • Estona del bon dia

Quins criteris utilitzes per escollir una audició?	Entre tots els criteris, el més repetit és el fet que l'audició sigui adequada a la temàtica que treballen. Altres d'interessants són: que sigui de tots els estils, que aportí emocionalment, amb missatges positius i educatius, etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Moments concrets per captar l'atenció • Moments de joc i celebracions • Moments de relaxació • Hora d'esmorzar • Ritual del silenci • A l'hora de música
Inclous la música en alguna de les rutines diàries?	<p>Totes les participants utilitzen la música per les rutines diàries de l'aula.</p> 	<p>També va ser interessant parlar sobre que podem utilitzar molts criteris per escollir una audició, però que a vegades només l'utilitzem per gaudir, per sentir la música, i no és necessari enllaçar-ho amb un criteri, si no és la nostra intenció. Es va concloure el debat entenent que les docents han de saber quines intencions hi ha al darrere de qualsevol proposta didàctica.</p> <p>Per tant, les respostes van servir per ser conscients que la música és un gran recurs en el dia a dia a l'aula.</p>
Fas activitats musicals per activar el grup?	Totes les participants utilitzen la música per activar al grup.	
L'aula de música		
Utilitzes l'expressió corporal per ensenyar música?	Gairebé la majoria (7 de 8) utilitzen l'expressió corporal per ensenyar música com a recurs per la millora de la memorització de les cançons, fer-ho més visual, entre altres.	A partir de les respostes, es va veure una mancança a nivell general envers l'ensenyament de la música. S'observa una tendència de treball comú cap a les cançons a l'aula, posant poc èmfasi en altres

Quines activitats duus a terme més sovint a l'hora de música?	L'activitat més repetida (5 participants l'han comentat) és cantar cançons. D'altres activitats que apareixen són les danses, escoltar audicions o contes amb cantarelles.	<p>contextos d'aprenentatge com l'audició, la dansa, la pràctica instrumental i la creació. Sobretot es veuen altament afectades el treball d'audició i la sensibilitat cap al món sonor i la creació.</p> <p>Pel que fa a la formació, això es tradueix en un treball concret de tots els contextos d'aprenentatge i les seves estratègies d'ensenyament. Tot i que les participants feien una demanda pel que fa a recursos i materials, amb l'especialista de música de l'escola, la Marina Casellas, i el tutor d'aquest TFG, Albert Casals, vam considerar adient orientar la formació cap a la resolució de les mancances didàctiques i per tant, centrar-nos més en les estratègies d'ensenyament que no pas en la proporció de recursos i materials.</p>
Contextualitza les sessions de música amb algun esdeveniment proper?	La majoria de les participants (7 de 8) utilitzen un esdeveniment pròxim per contextualitzar la música, sobretot pel que fa a les festes i a les tradicions. Dues participants comenten com a esdeveniments les estacions de l'any o els colors.	
Què creus que s'hauria de treballar a l'hora de música?	La cançó i la dansa o l'expressió corporal són els dos contextos musicals més repetits. Tanmateix, una participant (R6) exposa la importància de la sensibilitat cap al món sonor i el treball de l'oïda a partir de l'escolta activa.	
Què creus que necessites millorar de cara a l'ensenyament musical?	S'observa una tendència general a la necessitat de tenir recursos per implementar-los a l'aula, com ara més repertori, més material, activitats per dur a terme... Només dues participants (R1 i R6) exposen la necessitat de tenir estratègies per l'ensenyament de la música.	

7.2. Taula d'implementació de la proposta

A continuació es mostrarà una taula per cada sessió on s'especifiquen les consideracions metodològiques que s'han tingut en compte a l'hora de dissenyar les sessions, un diari de camp que contempla la descripció del transcurs de les sessions, unes observacions generals i unes categories emergents que s'han extret a partir de les observacions. Cal esmentar que els fonaments exposats en el marc teòric van servir de gran ajuda pel disseny de tota la formació, ja que es van tenir en compte totes les estratègies didàctiques i els plantejaments metodològics dels autors i autores per la seva elaboració.

7.2.1. Sessió 1

SESSIÓ 1: Presentació de la formació + treball d'audició

CONSIDERACIONS METODOLÒGIQUES

Aquesta primera sessió va ser dissenyada tenint en compte l'espai virtual en el qual es duria a terme. Així doncs, les activitats estan contemplades a partir de les limitacions que podia portar l'ensenyament telemàtic. Algunes d'aquestes limitacions podien ser: participació i motivació reduïda per part de les participants, dificultats per realitzar activitats més pràctiques, desconexions sobtades, entre altres. A partir d'aquests aspectes es van barrejar les opcions de treball per contextos d'aprenentatge, visualitzant el treball de l'audició com un dels més adaptables a l'ensenyament telemàtic i com un dels contextos que més mancances ocasionava.

Es va considerar doncs, que en una primera posada en comú es realitzaria un debat que sorgiria arran de l'enquesta de diagnosi de les necessitats sobre la utilització de la música en el dia a dia a l'aula i la seva importància, es parlaria dels fonaments de la didàctica musical i ens endinsaríem en el treball de l'audició i les seves estratègies didàctiques.

DIARI DE CAMP

Part teòrica

➤ Activitat 1: Buidatge d'enquestes i reflexions

En el petit buidatge de les enquestes s'ha fet molt èmfasi en les potencialitats que presentaven les participants, sobretot en la consideració de la música com a eix transversal del dia a dia dels infants. Algunes de les preguntes que han guiat el debat han estat: *Què creus que s'hauria de treballar a l'hora de música? La música només engloba l'ensenyament de la cançó?* Les seves respostes clarament han apuntat que n'eren conscients que la música engloba molt més que l'ensenyament de la cançó. S'ha arribat a la conclusió que per treballar la música hi ha infinites possibilitats d'activitats, més enllà de cantar i ensenyar cançons, com ara escoltar audicions, fer danses, cantarelles, treball d'elements musicals concrets a partir de l'audició o cançó, reconeixements de sons, improvisacions, creacions... Algunes participants han exposat que n'eren conscients, però per falta de formació personal cap a la música no sabien com incloure aquestes activitats a l'aula. Per aquest motiu, com a formadora he fet molt èmfasi en el fet que no es necessiten uns coneixements de música elevats per poder-la ensenyar, perquè molts dels aspectes musicals els tenim integrats dins nostre, igual que els infants, simplement cal reconèixer-los, buscar algunes estratègies didàctiques i trobar la manera de potenciar-ho.

➤ Activitat 2: Els fonaments de la didàctica musical

S'ha fet una breu explicació dels fonaments de la didàctica musical (com ara la importància de desenvolupar les dimensions d'escoltar, interpretar i crear en els infants a partir de contextos com ara la cançó, la dansa i el moviment, l'audició i la pràctica instrumental, i la importància de parlar de

música a les classes). També s'ha parlat de la importància de la creació entenent que l'enfocament de l'educació és competencial. Una participant exposa la seva inquietud envers com poden crear música els infants, sent tan menuts. S'aprofita aquesta aportació per parlar que la creació no ha de ser professional, es pot crear a partir de molts contextos, com ara audicions, obres plàstiques, entorns... i que també és important que com a mestres proporcionem als infants unes pautes de creació, perquè no sigui absolutament un full en blanc. Aquí s'ha vist clarament que no havien entès bé el concepte de creació i l'hem apartat per posar-hi més èmfasi de manera presencial a través d'exemples pràctics.

Part pràctica

Un cop s'han explicat per sobre els fonaments de la didàctica musical, ens hem endinsat en l'audició.

➤ **Activitat 3: L'audició i les estratègies per treballar-ho a l'aula**

Abans de començar la part pràctica, es va fer èmfasi en el fet que hi ha dos vessants que podem considerar de l'audició: un vessant vivencial, on utilitzem les audicions per relaxar-nos, gaudir, expressar sentiments, i una altra més tècnica, on utilitzem l'audició com a recurs per analitzar elements musicals i descobrir-los. Després de l'enquesta de diagnòsi es va observar com mostraven més mancances en aquest vessant més tècnica i és per aquest motiu que ens endinsem en aquesta part.

Fem un petit exemple d'escolta col·lectiva i reflexió per tal d'adquirir les estratègies didàctiques de les docents a través del descobriment envers el treball de l'audició. Primer escoltem l'audició “Carmina Burana” de Carl Orff i entre totes fem una pluja d'idees dels elements més destacables de l'audició. Les seves idees van ser:

- *Audició apoteòsica amb una orquestra molt gran*
- *Cor molt intens (amb moltes persones)*

- *Molta força al principi i al final*
- *Moments molt forts i altres més fluixos*

A partir d'aquí, he aprofitat l'aportació de “moments més forts i altres més fluixos” per preguntar com poden potenciar aquesta idea a l'aula, quins materials utilitzarien i com ho farien. Gairebé totes les idees han conduït a destacar-ho amb moviments corporals i mocadors: *si és més fort fem cercles grans i si és més fluix més petits, per exemple*. Després he preguntat si un cop fet això acabarien l'activitat o farien quelcom més. Cap d'elles m'ha sabut contestar i per aquest motiu he explicat que a partir d'aquesta audició podríem fer un acompanyament instrumental o una activitat de creació.

Després d'haver fet aquesta pluja d'idees, explico que hem aconseguit realitzar un procés d'estructuració del treball de l'audició planificat abans de dur-lo a l'aula: primer escoltem l'audició i ens fixem en què es destaca, després decidim de quina manera ho podem treballar (moviments corporals, objectes, instruments...) i finalment anem un pas més enllà i fem una creació o una interpretació. Per tant, entre totes hem planificat l'estratègia de la mestra abans de planificar una proposta envers l'audició.

Un cop observat aquest exemple i tenint clar quin és el procés de planificació, s'han dividit en diferents grups en l'aplicació Zoom (hem tingut diversos problemes de connexió d'algunes participants). Cada grup tenia una audició assignada (El rellotge sincopat – Beethoven, La primavera – Vivaldi, Rondó Alla Turca – Mozart, La dansa – Narcisa Freixas i la Simfonia de la Sorpresa – Haydn) i han anat estructurant la seva planificació fins a arribar a tenir una proposta didàctica. He anat passant pels grups a través de l'aplicació i he pogut observar que **en general seguien el procés**: primer parlaven d'allò que es destacava, pensaven la manera per potenciar-ho i creaven una proposta. He trobat que **mostraven mancances per trobar el que es destaca de cada audició a nivell musical**.

Quan totes ja ho tenien pensat, aleshores hem fet una posada en comú de les diferents possibilitats plantejades. S'ha anat creant un debat a través de totes les propostes i les han anat complementant. Mentre parlaven de les audicions he observat força dubtes de conceptes musicals (pulsació, ritme, melodia, harmonia...) i concepcions errònies. N'hem parlat i s'ha arribat a la conclusió que és necessari conèixer els conceptes i tenir una base musical. Per aquest motiu, entre totes s'ha decidit que una part de la propera sessió la dedicarem al repàs de conceptes musicals.

OBSERVACIONS GENERALS

En aquesta sessió generalment he pogut observar la dificultat afegida a moltes formacions, que és dur a terme un **ensenyament de forma telemàtica**. De per si, realitzar una formació requereix una capacitat d'estructuració dels aprenentatges per part de la formadora abans d'ensenyar-los i no és fàcil cercar la manera de conduir els aprenentatges perquè siguin enriquidors per les participants. En aquesta sessió, però, hi havia una dificultat afegida, que mai havia experimentat, i és l'ensenyament telemàtic. En primer lloc, ha estat difícil planificar la sessió tenint en compte que la metodologia emprada en la formació és de descobriment dels aprenentatges i de partir de la pràctica vivencial per extreure'n la teoria, perquè la docència digital no et permet fer activitats vivencials amb grups interactius i a més, **la participació de les docents es veu cohibida** per estar davant d'una pantalla. Per tant, la primera part de la sessió ha estat una **comunicació més unidireccional**, però la segona part ha estat més interactiva.

Tanmateix, també n'extrec la conclusió que fer la sessió telemàtica m'ha fet cercar maneres i habilitats digitals per adaptar-me, provocant paral·lelament un **aprenentatge de competència digital docent personal i per la comunitat educativa**, ja que els dies després vaig explicar a l'equip directiu com havia aconseguit fer grups separats en sales en una mateixa reunió telemàtica.

Pel que fa a la sessió, he pogut observar la **importància del fet de potenciar a les participants les seves capacitats musicals per agafar confiança**, perquè en l'audició de Carmina Burana, al principi es mostraven força insegures, però finalment van anar sorgint idees molt interessants. Aquí ha estat important donar un reforç positiu perquè en el moment que han exposat per grups les audicions que els havia tocat tenien més confiança i molta més seguretat. He pogut observar un **canvi d'actitud** des de l'inici de la sessió fins al final (a l'inici es mostraven passives i poc participatives mentre que al final s'han animat i han estat més motivades), potser **provocat per l'augment de l'autoconfiança i també per dur a terme activitats més pràctiques i interactives**.

Malgrat els impediments de la docència telemàtica, l'essència d'adquirir les estratègies i la teoria des d'un vessant pràctic ha estat present, i ha estat **més enriquidor el fet de descobrir com planificar el treball d'una audició, que no pas explicar el procediment de manera teòrica**. En general,

destaco positivament l'experiència perquè a més d'enriquir els coneixements bidireccionalment (tant a les participants com a mi mateixa), ha provocat **aprenentatges paral·lels a la comunitat**, per tant, també s'ha fet un servei a l'escola.

ÍTEMS / INDICADORS EXTRETS D'ANÀLISI

- Docència telemàtica (ha pogut influir la docència telemàtica en la seva motivació i implicació?)
- Metodologia emprada a la formació (ha influït en els aprenentatges o en la participació, la metodologia utilitzada?)

7.2.2. Sessió 2

SESSIÓ 2: Repàs de conceptes musicals i treball de cançó, audició i dansa

CONSIDERACIONS METODOLÒGIQUES

Com s'ha exposat anteriorment, en la primera sessió es va crear la necessitat de fer un repàs de conceptes musicals per tal d'adquirir una base teòrica que les ajudarà a fonamentar la pràctica. Així doncs, el disseny d'aquesta sessió ha considerat una part d'activitats pràctiques per aclarir conceptes bàsics musicals com ara la diferenciació entre la pulsació i el ritme, entre la melodia i l'harmonia i entre dinàmiques musicals. S'ha considerat que aquest aclariment de conceptes fos arran d'activitats més pràctiques, seguint la filosofia i la ideologia de la metodologia de la formació.

D'altra banda, s'ha considerat important aprofitar l'avinentsa de la celebració de la festa de Caramelles que realitza a finals del mes de març amb balls protagonitzats per tots els cursos de l'escola. Les mestres d'Infantil havien d'ensenyar la dansa de l'audició "Volta cap aquí" del Sac de Danses. És per

aquest motiu, que el disseny d'aquesta sessió inclou també, un treball progressiu de cançó, audició i dansa a través d'un mateix fil conductor, la cançó *Volta cap aquí* (<https://www.youtube.com/watch?v=baZheaOu1qo>).

En aquesta sessió també ha estat essencial disposar de l'aula de música del centre per tal de realitzar la formació presencialment. Per tant, aquesta consideració també s'ha tingut en compte a l'hora de dissenyar les activitats, ja que contextos d'aprenentatge com la cançó i la dansa, requereixen una presencialitat per poder realitzar-les de manera més beneficiosa per l'aprenentatge.

DIARI DE CAMP

Repàs de conceptes musicals

8. Activitat 1: Diferenciació entre pulsació i ritme

Entre totes hem cantat la cançó de “La Tempesta” repetides vegades, i amb els dits hem portat la pulsació. Seguidament s'ha dividit en dos el grup i unes portaven la pulsació mentre que les altres picaven el ritme (imitant-me). Quan hem acabat, he fet la pregunta de si havien notat que hi havia algun moment en què la pulsació seguia i el ritme parava i ho hem tornat a cantar. S'ha extret la conclusió que la pulsació segueix, encara que hi hagi silencis en la cançó i hem vist un altre exemple en la cançó “La lluna, la pruna”. Alhora, ens hem inventat ritmes mentre l'altre grup seguia la pulsació i a partir de la conversa posterior, s'ha deduït que el ritme segueix la lletra de la cançó mentre que la pulsació és regular.

9. Activitat 2: Diferenciació entre melodia i harmonia

Pel que fa a la melodia totes han sabut què era, però no ho han sabut diferenciar amb l'harmonia i és quan he tocat una cançó en piano amb un acompanyament amb acords i els he preguntat si sabien amb quina mà tocava la melodia i amb quina els acords. Ha estat més fàcil diferenciar-ho perquè s'han adonat que l'harmonia acompanya a la melodia (aquí he comentat que no sempre és així) amb uns acords, que poden estar o no ordenats.

10. Activitat 3: Diferenciació entre les dinàmiques legato/stacatto

Per últim, respecte a les dinàmiques, com que a l'anterior sessió van mostrar dificultats per entendre el *legato* i *stacatto*, hem fet l'activitat teatralitzada a partir de l'audició de *Pizzicato* de Léo Delibes (<https://www.youtube.com/watch?v=kNuVE5DcudM>). Primer els he explicat la història inventada, la qual contextualitza tota l'activitat:

Una bruixa que no li agraden gens els colors, vol enfosquir la ciutat, la vol deixar tota grisa. Per fer desaparèixer els colors, se'ls menjava [aquí agafo mocadors de colors i faig veure que me'ls menjo]. Però un dia, va venir una fada molt alegre que volia recuperar els colors de la ciutat. Ella era pintora i necessitava els colors per pintar el seu quadre. Així doncs, necessita la vostra ajuda pe pintar el seu quadre. Però ep! Heu d'anar alerta perquè a vegades pinta amb una brotxa llarga i altres vegades fent puntets...

Els he explicat que havien d'agafar mocadors i havien de "pintar el quadre" segons el dibuix de la música. Ha estat interessant observar com estaven altament motivades per aquesta activitat i remarcaven les dinàmiques amb els mocadors. Amb la conversa posterior ha quedat clar que quan fèiem moviments més amples eren *legatos* i quan els fèiem més petits i picats eren *stacattos*.

Treball de cançó, audició i dansa

➤ Activitat 4: Cançó "Volta cap aquí"

Els he ensenyat la cançó de *Volta cap aquí* com si fossin infants i hem parlat sobre els aspectes que han observat durant el procés. Els aspectes més repetits eren:

- *Ensenyaves petites frases i cada vegada eren més llargues*
- *El gest de direcció era molt marcat*
- *Quan fèiem pica pica pica pica, picàvem de mans*

Hem estat parlant de què feia per marcar el gest (posava la mà quan cantava jo i no volia que cantessin elles i els donava l'entrada quan volia que cantessin), donava el to, era una veu molt aguda, he afegit algunes dinàmiques per interpretar la cançó, com ara picar de mans, entre altres. A partir de la conversa hem anat extraient algunes estratègies didàctiques per ensenyar la cançó. Algunes han estat:

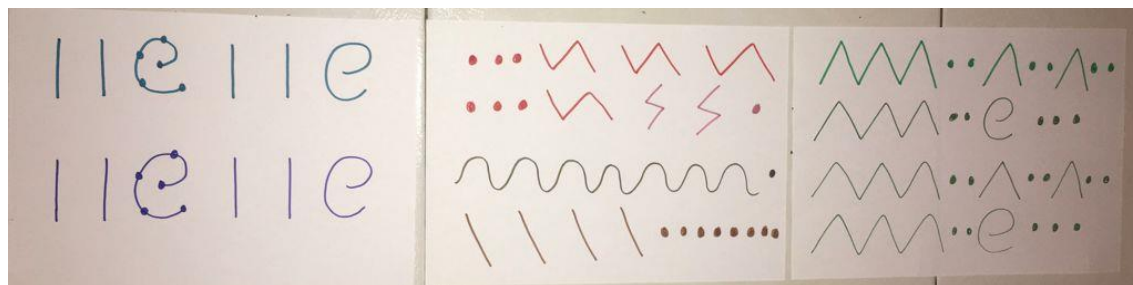
- Marcar el gest
- No cantar quan els infants canten
- Cantar agut per adaptar-nos a la seva tessitura de veu
- Ensenyar frase per frase
- Afegir alguna instrumentació per ajudar
- etc.

Pel que fa a l'estratègia d'afegir instruments, ho hem portat a la pràctica i en la cançó que havien après hi hem afegit instruments de percussió (panderetes) en la part de: *pica pica pica pica; pica pica amb la mà*.

➤ **Activitat 5: Treball per musicogrames**

Per fer aquesta part, com que en la sessió anterior vam fer molt èmfasi en el moviment corporal per marcar elements musicals de l'audició, en aquesta hem treballat a partir d'un altre recurs, els musicogrames.

Al principi les participants desconeixien aquest recurs i és per això que els he proporcionat un exemple de musicograma (extret d'Internet) en paper de la Polka de Johann Strauss (<https://www.youtube.com/watch?v=DJLhNg6RcWw&t=9s>).

Hem estat parlant que els musicogrames es poden fer en paper o bé crear-los amb objectes. Per tant, l'activitat següent ha estat l'escolta de l'audició de *Volta cap aquí* (<https://www.youtube.com/watch?v=baZheaOulqo>) i entre totes hem creat un musicograma amb objectes i instruments. Per realitzar el musicograma hem tingut en compte les estratègies recollides a la sessió anterior sobre les audicions, sobretot pel que fa a les característiques i elements que se'n destaquen d'aquestes. Entre totes han observat que hi havia una estructura molt marcada, en aquest cas, parts on només tocaven instruments, i altres parts on s'afegia la veu. Com es pot contemplar en les següents imatges, les parts instrumentals les hem representat amb llençols grans. A més hi hem afegit instruments que se'n destacaven com una caixa xinesa, un tambor i una pandereta. Les parts on s'hi afegia la veu, les han marcat amb cintes que representaven el "volta cap aquí" i amb gots que representaven les vegades que es diu "pica pica pica pica". També hi ha afegit una mà perquè la frase acaba d'aquesta manera: "pica pica amb la mà".

Part on s'hi afegeix la veu

Musicograma complet amb parts instrumentals i vocals

➤ **Activitat 6: Dansa de caramelles (Dansa)**

En aquesta part, s'ha ensenyat la dansa que realitzaran els/les alumnes d'Infantil. Hem ensenyat diverses opcions de dansa, de més fàcil a més difícil perquè així les participants adaptin la dansa segons el seu grup. La més comuna ha estat: en les parts instrumentals ens agafem de les mans i caminem en direcció cap a la dreta. En la part cantada (el volta cap aquí) fem una volta a la dreta i piquem quatre vegades de mans i després el mateix cap a l'esquerra.

En general no han mostrat dificultats per entendre la dansa. Ha estat interessant el transcurs d'ensenyament d'aquesta perquè s'ha parlat d'algunes estratègies per marcar els passos, com ara posar-se en parelles i fer-ho primer en petit grup, cantar els passos perquè els recordin, començar per fer una rotllana, etc.

OBSERVACIONS GENERALS

En aquesta sessió, he observat un **canvi respecte a l'anterior sessió d'autoconfiança i motivació molt més elevada**. Segurament és perquè **el transcurs de les activitats han estat molt pràctiques i molt actives**, considerant en tot moment les seves capacitats, per la qual cosa ha afavorit la seva motivació. També considero que ha influït el fet de poder realitzar la **sessió presencialment** disposant d'un munt de materials, perquè l'apropament ha estat major, han pogut interaccionar entre elles, s'ha perdut la vergonya per experimentar, etc.

El treball dels conceptes ha estat ràpid i s'ha fet amè per la pràctica dels coneixements. Però ha estat **en el moment del treball de cançó, audició i dansa, on les actituds de motivació i participació s'han agreujat**.

En veure exemples reals dels recursos posats a la pràctica a l'aula, han trobat una significativitat de l'aprenentatge, i una **possible aplicació** (totes elles quan han sortit de la formació han comentat que durien a terme aquestes activitats a música amb el seu grup-classe). A més, s'ha fet èmfasi en **la realitat que els tocarà viure**, que és l'ensenyament de la dansa per la festa de Caramelles i se'ls ha apropiat la possibilitat d'enfocar l'ensenyament d'aquesta a través de diferents àmbits, la cançó, l'audició i la dansa. Això els ha permès observar com d'una cançó, es poden estirar les possibilitats de treball portant un **fil conductor lògic**.

Un altre cop, **s'han valorat les capacitats de les participants i s'han extret conclusions de la pràctica**, el que ha provocat que la sessió esdevingués molt més enriquidora per elles pel que fa a l'adquisició d'estratègies didàctiques.

Aquesta sessió considero que ha estat molt enriquidora i els ha provocat un **empoderament per fer música a l'aula**. Això ha estat així, perquè els dies després d'haver realitzat la formació, a la pissarra de l'aula de música hi havia dibuixat el musicograma de l'audició *Volta cap aquí* que havíem treballat (veure Annex 7.5).

També els dies posteriors van realitzar més musicogrames amb els Infants i ho van posar en pràctica (veure Annex 7.5).

Aquestes evidències ens indiquen que ha estat una sessió que les ha animat a **innovar en la seva docència en la música** i ha estat profitosa per la seva formació personal.

CATEGORIES EMERGENTS EXTRETES D'ANÀLISI

- Diferenciació entre docència telemàtica i docència presencial (ha influït la docència presencial en la seva implicació?)
- Metodologia emprada a la formació (ha influït que siguin activitats pràctiques i que hi hagi un descobriment dels aprenentatges?)
- Contextualització i significativitat dels aprenentatges (ha influït en l'empoderament de les mestres el fet que siguin aprenentatges significatius per elles i estiguin contextualitzats?)
- Estratègies didàctiques utilitzades a la formació (ha influït observar un fil conductor lògic entre activitats?).
- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

7.2.3. Sessió 3

SESSIÓ 3: Exemple d'una seqüència didàctica de música

CONSIDERACIONS METODOLÒGIQUES

En les sessions anteriors ja s'havien treballat, amb més o menys èmfasi, tots els contextos d'aprenentatge d'una classe de música. Per tant, el disseny d'aquesta sessió es va realitzar pensant a tocar tots els contextos de manera interrelacionada. Per adquirir un sentit didàctic, era important seguir un fil conductor que permetés fer el pas de les activitats de forma natural. També, arran de la sessió 2, on es va observar un gran canvi de motivació i un encoratjament cap a la implementació d'activitats musicals en les seves aules, es va considerar important escollir una temàtica del moment perquè poguessin implementar les idees de seguida. Així doncs, es va aprofitar l'avinentsa de Sant Jordi d'aquella setmana per dur a terme activitats enfocades a aquesta temàtica.

Per acabar i fer un tancament de la formació, vaig decidir fer un petit comiat on es contemplava únicament el gaudi de la música, perquè fins ara només ens havíem fixat en les estratègies didàctiques i en tot allò que hem de tenir en compte per ensenyar música, però no ens havíem centrat en nosaltres i en gaudir de la música. Per tant, la sessió finalitza amb un petit comiat en forma de joc, el Joc de la calma.

➤ Activitat 1: Sant Jordi, la princesa i el drac

Hem explicat la llegenda de Sant Jordi (encara que ja se la sabien) per posar en context i ens fixem que hi ha tres personatges principals: Sant Jordi, la princesa i el drac. Els comento que el Sant Jordi té una música i que han de caminar com cavallers (amb el piano toco la melodia de la cançó "Sant Jordi no tenia cap soldat" en un registre mig i una pulsació a negres). Totes el segueixen molt animades. Després toco la música del drac (amb un registre greu

i una pulsació a blanques) i ben ràpid canvien la seva manera de caminar i segueixen la pulsació a blanques lentament. Per últim toco la melodia de la princesa (amb un registre agut i pulsació a corxeres) i fan passes curtes ràpides. El més interessant sorgeix a partir de la conversa posterior on hem parlat de la música que sonava i de les seves característiques: *el drac sona més greu o més agut? Va més lent o més ràpid? En canvi, el Sant Jordi què fa? És molt agut? Com caminàvem?...* Han sorgit respostes molt interessants:

- *El drac era greu i caminàvem molt lentes*
- *La cançó del Sant Jordi era la de: “Sant Jordi no tenia cap soldat...” oi?*
- *La princesa corria i era molt aguda*

A partir d'aquí he tornat a fer èmfasi als conceptes musicals i explico que a vegades la pulsació pot ser més ràpida o més lenta (a blanques, a negres, a corxeres, etc.) i que també podem treballar aquí l'altura dels sons (agut, mig, greu). Poso molt èmfasi en el fet que elles han estat capaces d'adonar-se d'aquestes característiques musicals perquè en realitat ho tenim integrat dins nostre, igual que als infants, i que poden dur a terme l'activitat amb diferents instruments amb registres diferents.

També he aprofitat la segona resposta d'una participant per explicar que aquesta activitat és l'enllaç per treballar la cançó “Sant Jordi no tenia cap soldat” perquè ja l'hem sentit sensorialment, fet que ens ajudarà a aprendre-la.

8. Activitat 2: Cantem la cançó “Sant Jordi no tenia cap soldat”

Primer l'ensenyo frase per frase i després hi afegim un gest (consensuat) per recordar millor la lletra (només ensenyo la primera estrofa). Quan hem parlat de les estratègies utilitzades per ensenyar la cançó ha sorgit una nova estratègia que és el fet d'utilitzar expressió corporal o gestos per ajudar a recordar la lletra o inclús la melodia de les cançons. També s'han tornat a repassar les estratègies ja extretes a la sessió 2 (elles mateixes les han sabut sense que intervingués).

9. Activitat 3: Dansa dels nobles

He explicat que a l'època de la llegenda de Sant Jordi, en l'època medieval no existia la tecnologia ni els discs per posar música i que a més a més, la població es dividia en nobles i en les persones del poble. Hem deduït totes juntes que la gent tocava instruments i ballaven la seva pròpia música. Aleshores, primer hem fet una escolta general de l'audició "Shiarazula Marazula" (<https://www.youtube.com/watch?v=JGMK9Yy6NDM>) i hem parlat del que ens transmetia. Han explicat que s'imaginaven molt fàcilment a gent de l'època medieval ballant perquè la música és molt característica d'aquella època. Després hem marcat els dos ritmes característics picant de mans (ta ta) i picant a les cuixes (titi ta). Per observar que són cèl·lules rítmiques diferents, hem dividit el grup en dos i unes feien el primer ritme i les altres el segon. Seguidament ho hem acompanyat amb instruments (claus, que picaven el ta ta i panderetes, que tocaven el titi ta) damunt l'audició. A partir d'aquí s'han adonat que era un ritme que s'anava repetint al llarg de la peça (quan s'han adonat s'han mostrat il·lusionades perquè han entès la connexió) i els he explicat que a part d'haver treballat la dimensió d'interpretació, es pot treballar la idea de pregunta i resposta entre un ritme i un altre.

10. Activitat 4: Creem una petita dansa

Ara que ja hem treballat els ritmes, he explicat que els nobles toquen els instruments però també ballen. Per això, s'han posat en grups de quatre i han creat una petita dansa per l'audició. Abans, però, he preguntat a les participants si amb els infants els deixariem totalment lliures com si la creació fos un full en blanc. M'han respost que no, que s'han de marcar algunes consignes, i a partir d'aquí he intentat tibar perquè me'n diguessin algunes elles. Les he ajudat preguntant: *què acabem de fer amb els instruments?* perquè no m'han sabut respondre al principi, i de seguida han vist que incloure en la dansa el ritme treballat sensorialment podia ser una de les consignes de la seva creació. També he comentat que podien agafar els materials que volguessin per ser més creatives (mocadors, instruments, etc.).

Al cap de 10 minuts de pràctica, cada grup ha ensenyat la seva dansa creada. Han sorgit idees molt interessants: unes persones parades mentre que les altres fan cercles al voltant, un cercle que anaven entrant i sortint, unes tocant els instruments mentre que les altres feien moviments corporals amb mocadors... A partir d'aquí, quan acabava un grup hem fet una petita coavaluació entre totes, tenint en compte si han respectat els ritmes, quins moviments havien fet, si hi ha hagut aspectes que han sorprès. Sobretot s'ha destacat la idea de seguir el tempo de la música (primer feien la dansa molt lenta, però després cada vegada més ràpida perquè el tempo ho exigia), també el fet de fer moviments més grans quan la intensitat del so creixia, etc.

11. Activitat 5: Dansa del poble

Com ja hem vist la dansa dels nobles, tocava relacionar-ho amb la dansa del poble. Quan hem dit que era el Ball de la Civada totes s'han il·lusionat perquè la majoria la coneixien. Així doncs, primer posem l'audició (<https://www.youtube.com/watch?v=cuf6mawiowQ>) i parlem del vocabulari que inclou, de la civada i el seu procés, etc. La dansa l'extrec de: El Sac de Danses. (2019): *El Galop. Danses catalanes i jocs dansats*. 13a edició. Editorial Alpina. Tanmateix, faig una petita modificació (en comptes de fer mitja volta en la part “se'n dava un truc al pit i se'n girava així” la fem sencera per no quedar d'esquenes). Altra vegada entre totes comentem les estratègies per ensenyar la dansa, com ara explicar els gestos de la civada, anar per frases, etc.

12. Activitat 6: Comiat de la formació (Joc de la calma)

Ha estat molt interessant realitzar aquesta activitat, per fer un comiat i gaudir, però també curiosament hem parlat de música. Hem dividit la classe en tres grups: els músics, les ballarines i les massatgistes (aquests últims són els que gaudien del massatge sonor de la música). En una taula amb un llençol entre totes hem escollit els instruments que més calma ens aporten: pal de pluja, tambor oceànic, cortineta, etc. i hem fet una conversa sobre com ens relaxen més: si els toquem amb molta cura i molt lentament o bé fort. Totes han coincidit que si tocàvem els instruments de manera suau ens tranquil·litzaven més. També hem conversat sobre les diferents possibilitats sonores dels instruments.

Mentre unes tocaven els instruments, les ballarines han agafat els mocadors grans i han anat seguint el dibuix de la música. Les massatgistes estaven estirades a terra i amb els ulls tancats, concentrades en gaudir de la música. Amb tot, de fons jo tocava una cançó interpretada amb el piano. Ens hem anat intercanviant els papers.

Les ha impressionat molt el tambor oceànic perquè han observat que era un instrument difícil de controlar, en el sentit que si volem que soni bé, hem de tenir molt control i tocar molt suau. Ho hem repetit diverses vegades perquè s'han sentit molt còmodes i han exposat que era molt necessari gaudir de la música i oblidar per un moment tot l'enrenou del seu dia a dia.

OBSERVACIONS GENERALS

En aquesta sessió, altra vegada s'ha vist un **augment de la motivació i participació**, sobretot pel que fa a tota la part de dansa i creació. En fer activitats més col·lectives, les quals requerien la col·laboració de totes les participants per un objectiu comú, **s'han encoratjat entre totes** i s'han motivat molt. És cert que la música d'una manera o altra crea un sentiment de comunitat i pertinença a un grup i clarament s'ha mostrat aquest sentiment entre les participants. Com he comentat, trobo que l'elecció de les activitats tenen a veure amb aquesta provocació, ja que la dansa i la creació són contextos que requereixen l'esforç col·lectiu perquè s'assoleixin. A més, es crea un **sentiment de satisfacció comú** per haver aconseguit assolir un repte.

He pogut observar que els conceptes musicals els tenien ben assolits (en les converses intentaven incloure els conceptes: pulsació, melodia, ritme, tempo...) i que les estratègies didàctiques que havíem treballat havien quedat prou clares, perquè en les converses elles mateixes havien adquirit l'habilitat d'extrapolar la pràctica en estratègies didàctiques concretes (han sabut analitzar la cançó, han sabut parlar de l'audició i les seves qualitats, han sabut parlar de les estratègies d'ensenyament en la dansa...). Tanmateix la creació penso que ha quedat un xic difuminada, sobretot la part d'aportar una consigna per crear.

També com amb l'anterior sessió, han visualitzat clarament una **aplicació dels aprenentatges a l'aula**, ja que han trobat que d'una mateixa temàtica es podien estirar totes les possibilitats de treball i que elles mateixes eren capaces d'aplicar a l'aula. A més, el moment de la formació (just la setmana abans de Sant Jordi) va ser perfecte perquè van tenir temps a pensar més idees per fer música amb aquesta temàtica arran de les ja proporcionades a la formació.

Altra vegada observo un **encoratjament cap a l'ensenyament de la música**, perquè durant tota la setmana ens van demanar materials de l'aula de música per dur-les a l'aula habitual i realitzar activitats musicals de Sant Jordi i també veig que la **capacitat d'innovar en l'ensenyament musical** s'agreuja, sobretot arran del vídeo proporcionat per una de les docents sobre la representació teatralitzada de la llegenda de Sant Jordi (veure *Annex 7.5*).

CATEGORIES EMERGENTS EXTRETES D'ANÀLISI

- Metodologia emprada a la formació
- Contextualització i significativitat dels aprenentatges
- Estratègies didàctiques utilitzades a la formació (han influït les activitats col·lectives en la seva implicació i motivació?)
- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

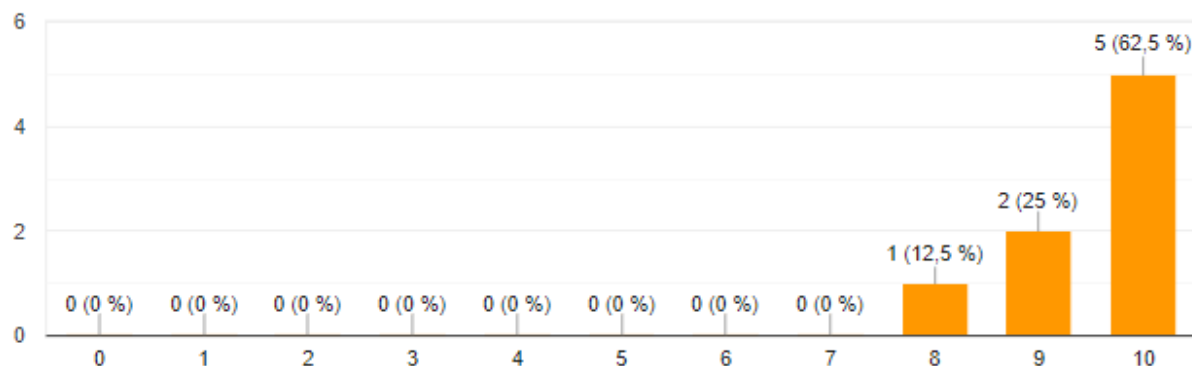
7.3. Enquesta de satisfacció de les participants

En aquest Annex es mostraran les preguntes de l'enquesta de satisfacció final i les corresponents respostes de les vuit participants. De cada pregunta se n'extreuen també unes categories emergents que ajuden a la creació de les categories definitives per l'avaluació de la proposta (apartat 4.2 del Treball de Fi de Grau). L'enquesta es divideix en tres parts diferenciats: un sobre aspectes més concrets de la formació (Secció 1), un altre sobre les aplicacions a l'aula (Secció 2) i finalment unes valoracions generals de tota la proposta formativa (Secció 3).

➤ Secció 1: Aspectes concrets de la formació

La part més teòrica m'ha servit per fonamentar la pràctica (l'he trobat necessària):

8 respuestas

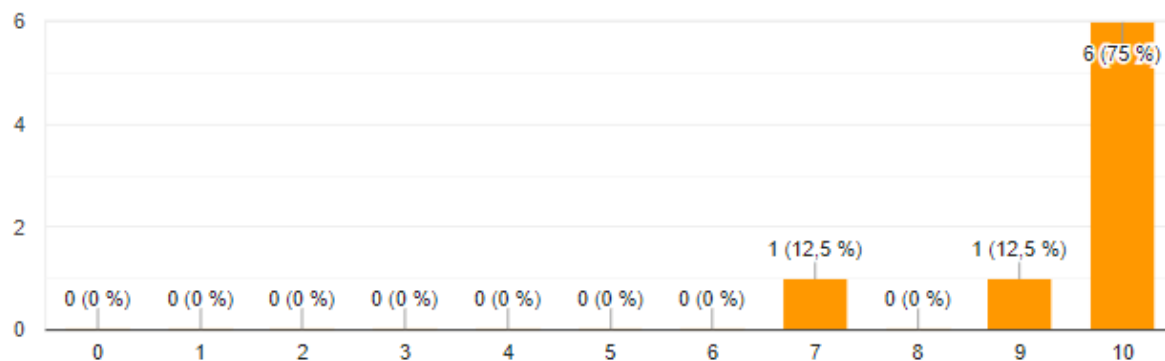
CATEGORIES EMERGENTS

- Estratègies didàctiques utilitzades a la formació

La metodologia d'ensenyament de la formació (a partir de la pràctica com si fos una classe pels infants) ha estat l'adequada:

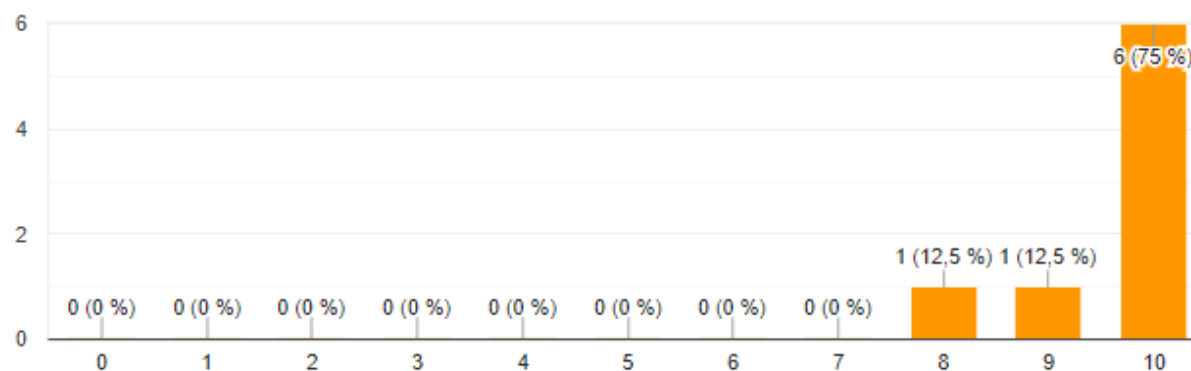
8 respuestas

Les activitats pràctiques han estat profitoses (he après):

8 respuestas

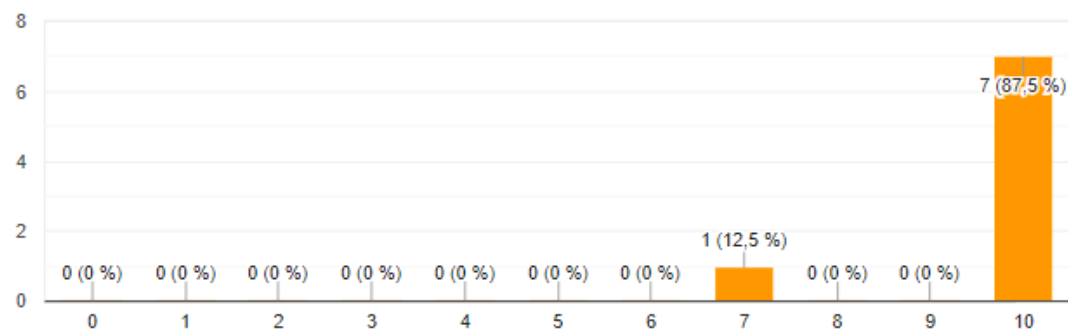
CATEGORIES EMERGENTS

- Estratègies didàctiques utilitzades a la formació
- Metodologia emprada a la formació

M'ha ajudat el fet d'aprofitar esdeveniments propers (Caramelles, Sant Jordi,...) per poder aplicar les activitats de la formació a la meua classe:

8 respuestas

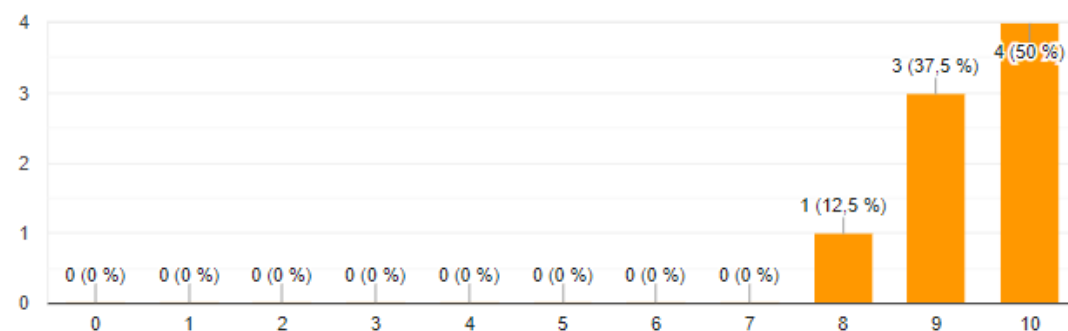
CATEGORIES EMERGENTS

- Contextualització i significativitat dels aprenentatges

Penso que els recursos proporcionats (audicions, musicograma, danses) em poden ser útils per a un futur:

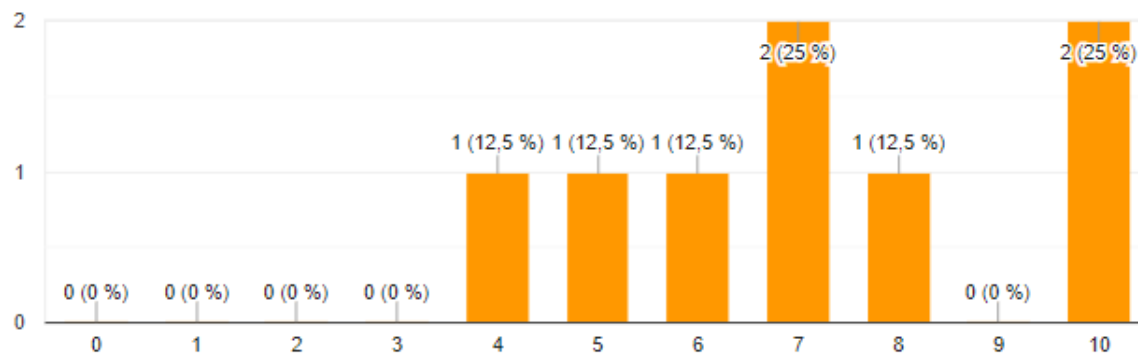

8 respuestas

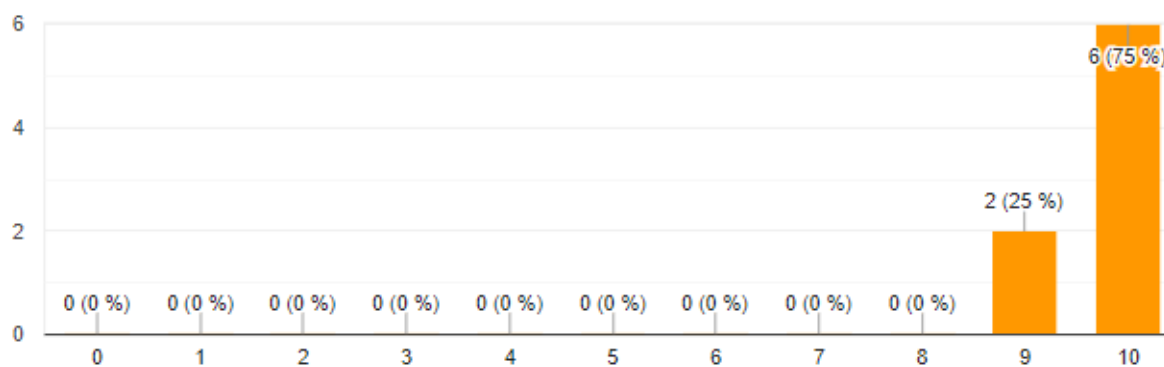
Crec que la primera sessió telemàtica va ser profitosa:

8 respuestas

Crec que les sessions presencials han estat profitoses:

8 respuestas

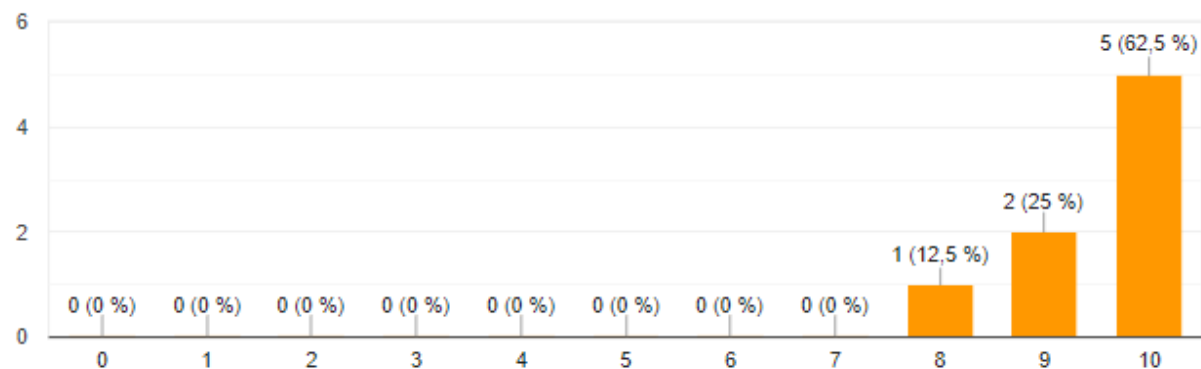
CATEGORIES EMERGENTS

- Diferenciació entre docència telemàtica i docència presencial

M'ha servit que se'm proporcionés un resum de la sessió un cop acabada:

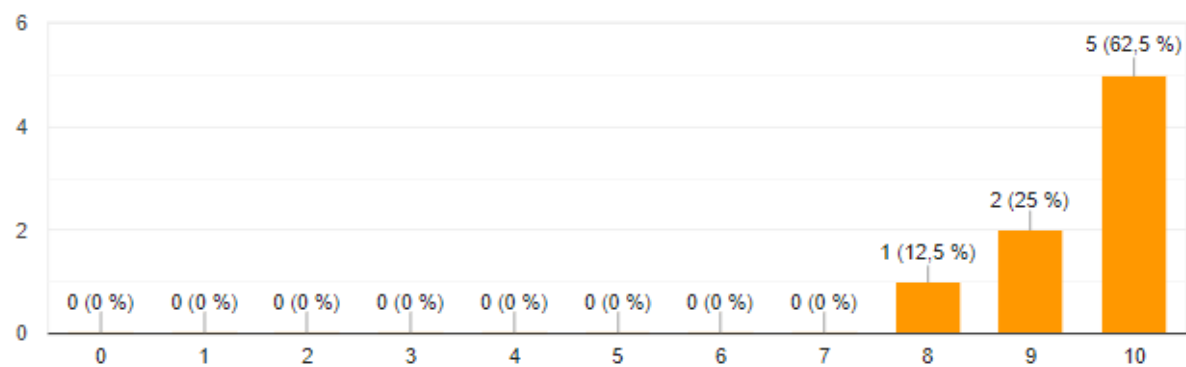
8 respuestas

M'ha sigut útil que hi hagués un fil conductor entre les activitats per entendre una sessió de música (Exemple: que es despleguessin activitats a partir de la cançó "Sant Jordi no tenia cap soldat")

8 respuestas

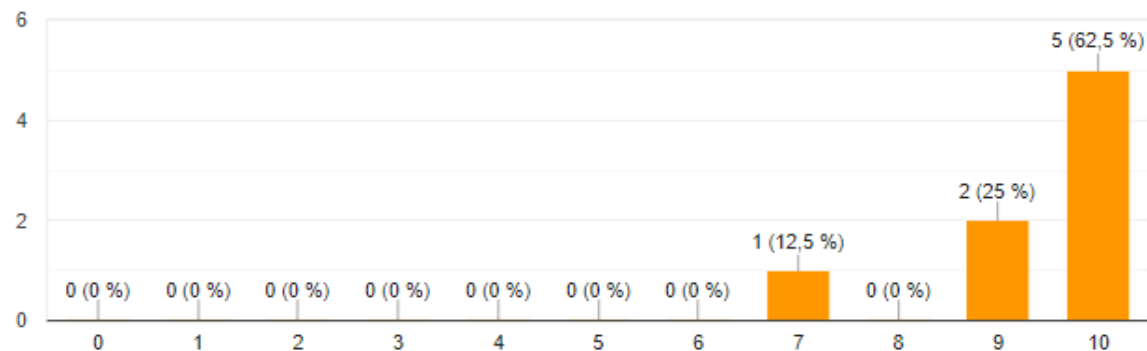

CATEGORIES EMERGENTS

- Estratègies didàctiques utilitzades a la formació

M'ha anat bé saber les estratègies o els passos per ensenyar una cançó, una audició, una dansa, etc.:

8 respuestas

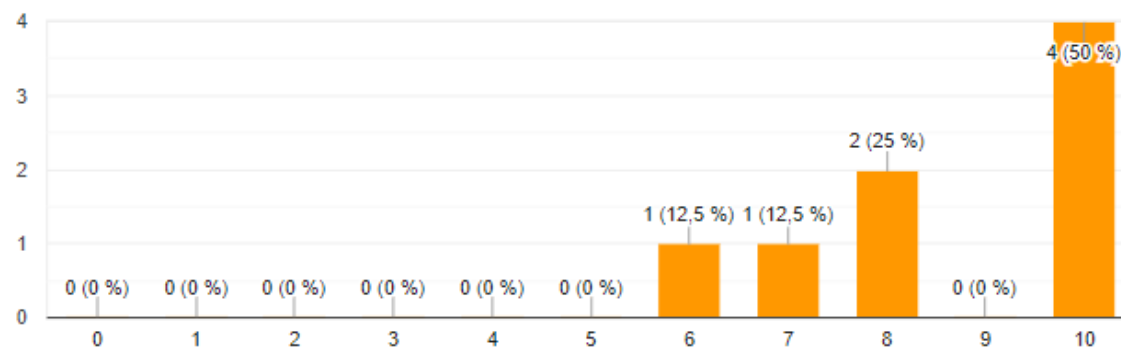

CATEGORIES EMERGENTS

- Estratègies didàctiques utilitzades a la formació

La formació m'ha motivat a fer activitats musicals o a fer la música a Infantil:

8 respuestas

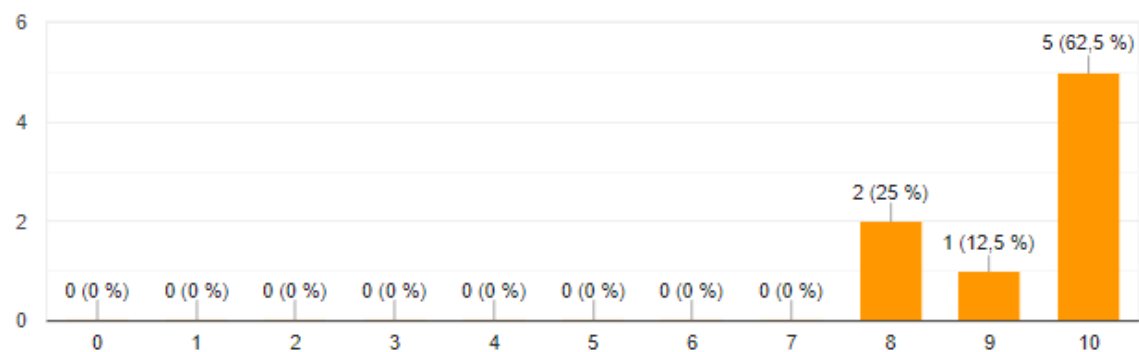

- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

Crec que la formació m'ha fet tenir més idees musicals, a part de les ja proporcionades:

8 respuestas

CATEGORIES EMERGENTS

- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

➤ **Secció 2: Aplicacions a l'aula**

Has aplicat a l'aula algunes de les activitats realitzades a la formació?

8 respuestas

Ha funcionat molt bé i jo m'he sentit més segura i amb uns coneixements més aplicables a la meua aula.

Molt útil per integrar i afegir recursos musicals a la teatralització de la llegenda de Sant Jordi. Quedaran per sempre més en la meua programació. Ha sigut molt molt enriquidora i els alumnes encara en parlen, la viuen i en gaudeixen. El ball de la civada els quedarà gravat per sempre!

Molt bé i molt implicada

Ha estat profitós (sobretot les sessions presencials)

Molt bé, vam fer un musicograma de la canço de volta cap aquí i va anar molt bé perquè van sortir moltes coses musicals. També per Sant Jordi vam tocar a sobre de l'audició de Shiarazula Marazula i estaven molt motivats. M'he sentit més segura i amb ganes de poder fer més música amb els infants.

➤ **Secció 3: Valoracions generals**

Què destacaries de la formació i amb què t'has quedat?

La manera de presentar els temes i poder-ho vivenciar per nosaltres mateixes

LA predisposició a fer la 'atractiva i engrescadora i fàcil per a les mestres

No m'ha agradat el fet de cantar perquè veia que no arribava. La resta m'ha motivat.

Recursos, estratègies, dinàmiques de treballar la música

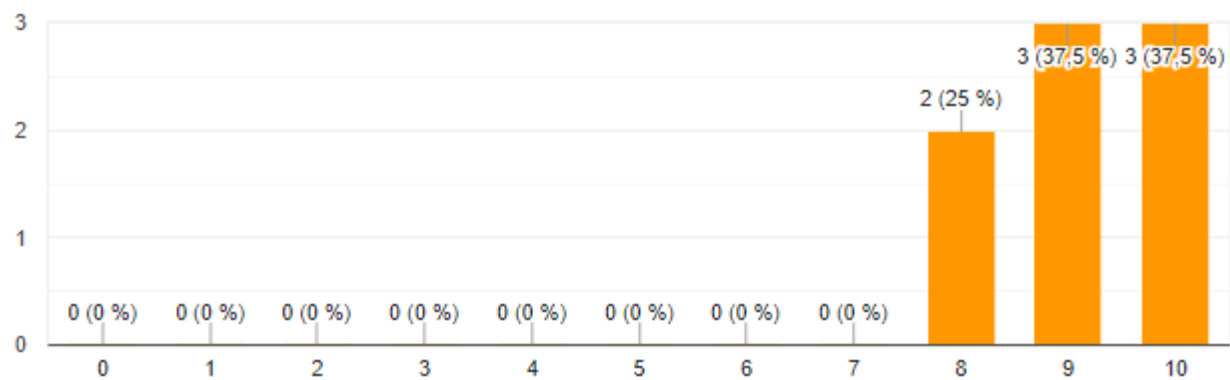
En poder vivenciar les pràctiques

Aplicacions que se'n pot fer dins l'aula

Destaco que hagin sigut activitats que podiem aplicar a l'aula fàcilment, fer-ho tot més pràctic i vivenciar-ho per nosaltres mateixes. També estratègies per aplicar recursos

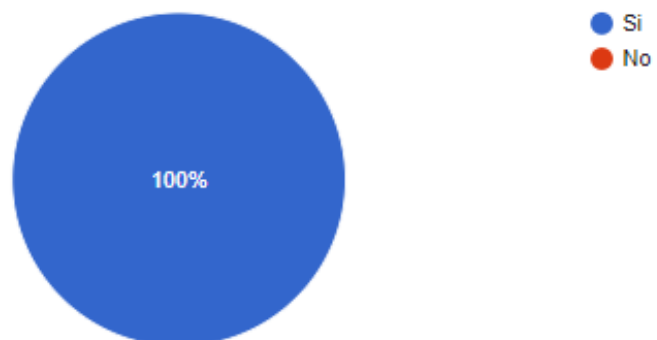
Valora del 0 al 10 la formació:

8 respuestas

Recomanaries la formació?

8 respuestas

7.4. Entrevista a l'especialista de música

A continuació es mostrarà l'entrevista completa a la Marina Casellas, l'especialista de música de l'IE Pompeu Fabra. Aquesta entrevista es va realitzar el 18 de maig de 2021 i és una valoració final de tota la formació des de la seva perspectiva. És una transcripció literal, ja que es va tenir l'oportunitat d'enregistrar en directe l'entrevista. En negreta apareixen aquelles frases més significatives per l'anàlisi, les quals també ajuden a extreure unes categories emergents.

1. En termes generals, com has vist la formació?

Molt bé, penso. La formació la vas anar elaborant a mesura de les necessitats, perquè al principi ens havíem plantejat un disseny que era més pautat, i mentre vam anar fent ha sorgit la necessitat de, perquè elles ho poguessin fer més a la pràctica, anar tibant del fil del que necessitaven. **Crec que el fet d'haver agafat un context proper, per elles era de més utilitat perquè ho podien aplicar**, i penso que ha anat molt bé poder anar modelant el disseny. En general veig que bé, perquè s'ha intentat abastar tots els continguts de l'ensenyament de la música, arran de les seves demandes. És cert que elles ho demanaven tot molt pautat i molt fet i hem anat reconduint cap als blocs de la música: la cançó, l'audició, la dansa, les qualitats del so, etc. Sí que s'ha anat fent a partir dels seus interessos, però hem anat reconduint-ho. Jo penso que bé, perquè **s'ha fet un estira-i-arrotonsa, del que elles demanaven amb el que volies explicar** i de la seva realitat ens hem anat acostant perquè ho poguessin dur a la pràctica.

CATEGORIES EMERGENTS

- Contextualització i significativitat dels aprenentatges

2. Creus que els objectius que em vaig marcar de la formació s'han assolit?

- *Aportar algunes estratègies de la didàctica de la música per les audicions, cançons, pràctiques instrumentals, danses i creacions per a edats primerenques.* Sí. El més interessant va ser **veure aquests conceptes com un tot i no presentar-ho de forma separada**. Mentre s'anaven interrelacionant anaves parlant d'estratègies i coses a tenir en compte i penso que va quedar força clar.

- Estratègies didàctiques utilitzades a la formació

- *Afavorir l'autoconfiança en la docència musical tot provocant encoratjament per realitzar activitats musicals a l'aula / Despertar idees musicals més enllà de les proporcionades en la formació.* Jo penso que sí, quan has fet el buidatge de les enquestes potser has vist coses que no hem vist. No he fet un retorn amb elles, però entre passadissos i amb el que he pogut observar, amb vídeos, etc. ha estat que **arran de la formació han anat aplicant coses que vam fer**, i jo penso que això és la gràcia que elles puguin fer-se els coneixements seus, perquè **crec que quan un aprenentatge s'ha assolit és quan te l'has fet teu i ho reproduïxes ensenyant-ho a uns altres**. Penso que és molt positiu això, que hagin pogut utilitzar eines que s'ha ensenyat en el seu dia a dia.

- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

- *Adquirir habilitats per extreure elements importants de l'audició, la cançó...* Això penso que sí, primer perquè en les activitats pràctiques de la formació se'ls demanava i ho han pogut vivenciar i després, no sé si t'hi vas fixar, però en l'última sessió amb la dansa van parlar de les qualitats que tenia l'audició, si més fort, més lent, més ràpid... **es van fixar en les qualitats del so quan tampoc se'ls demanava explícitament**,

perquè la idea era fer una dansa i no fer cap anàlisi. **Ho parlàvem de manera natural**, fins i tot al musicograma es va anar adquirint aquesta habilitat d'extreure coses importants de les audicions, les cançons... i van veure que anava bé per muntar les activitats.

- Estratègies didàctiques utilitzades a la formació

- *Encoratjar-se per realitzar més activitats musicals a l'aula.* Jo sí que penso que hi ha hagut persones concretes que han vingut aquí a l'aula de música i que realment ho han aprofitat molt. **No venir mai a l'aula de música i ara de cop venir-hi. Això trobo que ha sigut un abans i un després. Abans no s'havien plantejat el fet d'utilitzar l'espai i els materials i instruments de l'aula de música i ara com a mínim utilitzen l'espai, amb la qualitat del so que és més bona, que és ample, etc. P4 i P5 venen tots els grups, P3 no ho sé, però està molt bé. A nivell general sí que he vist un canvi.**

- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

Judith: clar, jo tenia molta por perquè la primera sessió no trobava una participació i motivació per part d'elles, potser perquè era telemàtica.

Online és molt difícil el retorn i més quan demanes cantar o demanes una altra cosa que no se senten segures amb el tema. Tenen el complex aquest de **no sentir-se segures amb la matèria.**

En general no estaven tancades a aprendre, però sí que és veritat que al principi, la primera **sessió online els costava participar** i inclús en la segona sessió que va ser presencial vaig veure cares de: *perquè m'estan fent venir aquí un dimecres a la tarda, quan tothom està a casa, fent formació online*. Però després quan vam començar a fer activitats més pràctiques a la segona sessió, van fer un clic de seguida i es van adonar que la formació seria molt més pràctica i no tenia sentit fer-la *online*. Quan van fer el clic va ser quan havien de fer la dansa de caramelles, i l'havien d'aprendre sí o sí. **En el moment que les vas fer participar molt i elles veien una necessitat d'aprendre-ho perquè elles ho havien d'ensenyar just aquella setmana, va ser quan van fer el clic**. Aquesta actitud em recorda una mica als infants que et pregunten: *això entra a l'examen? perquè si no entra no cal que ho aprengui*. Però després com que van veure tots els recursos que se'n derivaven de la mateixa dansa de caramelles i van veure possible fer-ho elles mateixes, es van animar més.

- Diferenciació entre docència telemàtica i docència presencial
- Metodologia emprada a la formació
- Contextualització i significativitat dels aprenentatges
- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

3. Creus que la formació les ha servit per estar una mica més segures en elles mateixes i agafar confiança en la música?

Sí, almenys això que dèiem, **s'han llençat més a fer**, com a mínim s'hi han llençat, que això ja és un primer pas. I també el fet d'aplicar-hi coses a l'aula, que ens han fet el retorn amb els vídeos, etc. De fet, **jo li he proposat a la Rafi (cap d'estudis) que l'any que ve** que si no hi ha hores perquè l'especialista faci la música a Infantil o tot i havent hores on vagi l'especialista, **es podria continuar fent aquest tipus de formació**. De dir, preparem les classes junts, per resoldre dubtes, per donar recursos, que no està de més. No fa falta que sigui cada setmana, pot ser un cop al mes o un cop al trimestre. Per això, per donar la seguretat i per donar recursos, perquè la música a Infantil és molt important pel dia a dia.

- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

4. Si haguéssim de fer una altra sessió més, què faries o en què posaries més èmfasi?

Si haguéssim de fer una altra sessió, tornaria a agafar el **tema que les interessés**, per exemple ara que s'apropa el final de curs, doncs el tema del comiat si volen o qualsevol altra història o context, i treballar d'aquí i tibar.

I potser sí que **incidiria més en l'educació de l'oïda**, per exemple el recurs de les campanetes, amb la distinció tímbrica, fer jocs auditius, reconèixer tímbricament diferents instruments, no hi vam incidir tant, i potser hauria fet falta. També crec que hauríem d'haver parlat més de la tessitura dels homes i les dones, perquè a vegades posen una cançó gravada que la canta un noi amb veu de "tenoret", i resulta que quan la canten els alumnes és massa greu o massa agut.

Judith: Totalment, de fet vam posar èmfasi en el fet de cantar sense pantalles, perquè a vegades l'àudio no està bé o no és de qualitat, i també crec que és millor deixar això una mica enrere, no?

Es que és **necessari cantar sense res**, no se n'ha d'abusar. I més a Infantil que els cantes cantarelles: *Renta't les mans, mira què faig...* qualsevol tonteria. És que estàs tot el dia cantant, en tot moment, **et fan molt més cas**, jo ja et dic que **m'invento melodies i queden bocabadats**, per exemple: *mira el que faig, qui ho sap fer, qui ho sap fer?*... amb els més grans això ja no tibia, però els petits inclús cicle inicial de Primària.

5. Com has vist el disseny de la formació? Creus que tenia un sentit el fet de partir de la pràctica d'un context, anar treballant els contextos musicals, amb un fil conductor, etc.?

M'ha agradat molt que en cada sessió hem **anat recordant el que havíem fet**, igual que amb la canalla. De **fer-ho tot acumulatiu**, de refrescar tot el que hem anat fent, **perquè la música no deixa de ser un tot**, llavors que a cada sessió tornar a recordar tot el que hem après és molt bo per elles.

Jo penso que realment **el fet que elles participin en les activitats, jo crec que les va ajudar més a deixar-se anar, a estar millor**. Elles esperaven teoria eh! perquè totes anaven amb la llibreta i amb la consciència aquesta de fer apunts, i crec que **trencar amb els seus esquemes i fer activitats més pràctiques les va ajudar a deixar-se anar**. És que realment **en el dia a dia el que volem no és que sàpiguen tot de música i siguin professionals**. Sí que és interessant saber d'on ve tot, la teoria de per què fas les coses, però potser amb les mancances que hi havia, **és més important que hi hagi una bona pràctica** i a partir d'aquí, si més endavant volguessin aprofundir amb la teoria, elles mateixes ho poden fer.

El **fil conductor** entre les activitats crec que les ha ajudat a tenir una **visió de continuïtat de la música** i dels continguts que s'aprenen.

- Metodologia emprada
- Diferències entre docència telemàtica i docència presencial
- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música
- Estratègies didàctiques utilitzades a la formació

6. Com m'has vist a mi dinamitzant les sessions? Què creus que he de millorar?

Jo penso que molt bé, sé que per tu ha estat un repte molt gran perquè ets estudiant, i elles són més grans que tu. Però jo penso que t'has sentit còmode, perquè **el tema bé el dominaves** i això es nota. L'*online* sí que va ser com presa de contacte i va ser difícil dinamitzar-ho, i el primer cop que ens vam trobar cara a cara, imposava perquè clar són més grans que tu, però sincerament penso que ho has sabut portar bé.

7. Què destacades de la formació?

Doncs que al principi a l'hora de plantejar-ho va ser d'una manera, que ha anat caminant, crec que és important saber què vols aconseguir al final, la idea bàsica, però t'has d'anar **adaptant al que et demanin**. Jo fa trenta anys que treballo i mai he plantejat sessions seguides, perquè sempre m'han sorgit imprevistos i coses, i penso que és la clau, **que tot vagi caminant a mesura que anem fent**, a mi és el que m'ha anat bé a la vida.

Quan he intentat programar, fil per randa les sessions, no han sortit bé i ho he hagut de modificar. Pot ser que amb una classe facis una cosa i en l'altra una altra havent començat pel mateix lloc, però i què? Tallo les ales als infants? No, **la gràcia és això, adaptar-te al grup, a les seves necessitats, si necessiten més temps per assolir un contingut el deixes...** Perquè al cap i a la fi són elles les protagonistes.

- Metodologia emprada a la formació

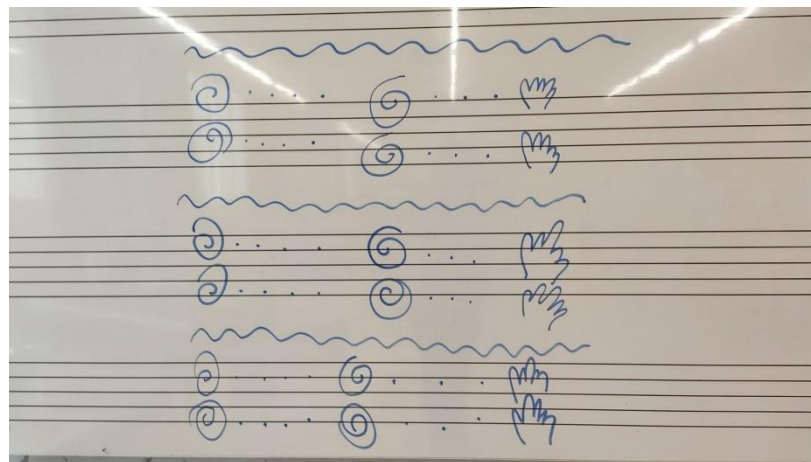
També m'ha agradat molt el final de la formació, aquesta **activitat final de relaxament**, per tranquil·litzar-nos, **per gaudir i escoltar la música...** Trobo que va ser un petit concert final que va ser molt maco. I que penso que hem avançat molt. La Lúdia (una mestra d'infantil) va fer una petita representació de Sant Jordi i hi va incloure el ball de la civada i d'altres audicions que havíem treballat a la seva manera. I aquí va ser quan dius: això està assolit. Tu poses la llavor, si de 10 persones 6 ho han captat, ja ha valgut la pena, penso. I et marco això de la Lúdia, perquè ha sigut el cas que més m'ha impressionat, **perquè s'ha aconseguit que adquirís els recursos i els adaptés a la seva manera**. Això de debò és el que et pot fer sentir que ha valgut la pena la teva formació.

- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

7.5. Evidències de pràctiques docents i materials didàctics

Les participants van començar a aplicar els aprenentatges adquirits a la formació a partir de la segona sessió. Per tant, a continuació es mostraran les evidències de pràctiques docents recollides de les dues sessions en format d'imatges i filmacions i una breu observació d'aquestes, altra vegada amb categories emergents extretes.

➤ **SESSIÓ 2: Repàs de conceptes musicals i treball de cançó, audició i dansa**

*Imatge 1. Musicograma escrit a la pissarra de l'audició
"Volta cap aquí".*

Imatges 2 i 3. Procés de creació d'un musicograma amb objectes de l'audició "Volta cap aquí"(classe de P4)

Imatges 4,5 i 6. Identificació i creació de les parts de l'audició a través d'un musicograma creat (classe de P5)

Imatge 7. Musicograma de la classe de P5.

Imatge 8. Musicograma de la classe de P4.

A partir d'aquestes imatges es pot observar com les dues classes han realitzat un musicograma amb unes característiques semblants al que es va realitzar a la formació (llençols a les parts instrumentals i gots per marcar la pulsació), però també s'hi observen innovacions i diferències entre elles. En primer lloc, la classe de P5 fa un musicograma total incloent totes les parts de l'audició, afegint instruments que indiquen el “volta cap aquí” i uns gots per marcar les vegades que diu “pica pica pica pica”. Finalment afegeixen un dibuix d'una mà al final de la frase. Per identificar cada part els infants ho van marcant amb el dit.

En canvi, en el musicograma de la classe de P4, apareix una part instrumental, que és la que segueix l'infant caminant en l'enregistrament del vídeo (https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1STXx5uy_XyOZQFgsasVkElkKig-WTN6Q) i els altres se situen en cada got per marcar els “pica pica pica” i els “pica pica amb la mà”. Els infants en aquesta proposta, a part de realitzar una escolta activa, han de precisar uns moviments a l'hora que escolten l'audició.

Per tant, com podem veure, les docents de les dues classes han integrat noves idees, més enllà de les proporcionades, a partir d'un mateix recurs: el musicograma. Consegüentment han posat en pràctica les estratègies adquirides durant la formació.

CATEGORIES EMERGENTS

- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música

Dia de Caramelles: 26 de març de 2021

Imatges 9,10 i 11. Dansa “Volta cap aquí” amb els infants.

Cal esmentar que les danses van ser tot un èxit, es van veure molt implicats i motivats tots els infants i es va notar un treball previ per part de les docents pel que fa a les entrades i sortides de l'escenari, la salutació final, la rotllana i les voltes, aspectes que es van conversar i vivenciar a la formació.

➤ **SESSIÓ 3: Exemple d'una seqüència didàctica de música**

L'aplicació de recursos proporcionats en aquesta sessió la podem veure a través d'una representació teatralitzada de la llegenda de Sant Jordi, protagonitzada pels i les alumnes de P4. L'enregistrament del vídeo complet apareix aquí: https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1STXx5uy_XyOZQFgsasVkEIkKig-WTN6Q. A continuació hi apareix una descripció i unes observacions de l'enregistrament.

MINUTS	DESCRIPCIÓ	OBSERVACIONS
Presentació de l'espectacle i dels personatges		
0:00 – 0:54	<p>Presentació de l'espectacle i dels personatges (tots els infants porten una disfressa del seu respectiu personatge).</p> <p>El narrador comença a presentar el plantejament de la història (amb l'ajuda de la mestra): <i>Hi havia una vegada, un poble anomenat Montblanc on vivien el rei, la reina i la princesa</i> (aquests fan una salutació).</p>	<p>Mentre es presenta l'espectacle i es narra hi ha una música medieval d'ambientació que ajuda a contextualitzar tota la història de la llegenda de Sant Jordi en l'època que va ocórrer.</p>

0:54 – 3:00	Narració: <i>La gent del poble estava molt feliç i cada matí ballaven el Ball de la Civada.</i> La mestra aclareix que el Ball de la Civada era una dansa que oferien al rei, a la reina i a la princesa que vivien al castell de Montblanc a la plaça del poble.	S'ha col·locat una mena de màrrega a terra rodona que els infants tenen com a referència per realitzar la rotllana en el Ball de la Civada, per tant, hi podem observar una estratègia didàctica més per afavorir el procés i l'aprenentatge de la dansa. Durant la dansa hi ha alguns moments en què els infants estan pendents del vestuari, però tenen clar els gestos i la volta.
3:00 – 4:00	Narració: <i>Tot era molt tranquil, fins que un dia en aquell poble hi va aparèixer un drac. Aquest drac tenia atemorida a la gent, però sort que a aquelles muntanyes hi havia el Sant Jordi.</i> Apareix el Sant Jordi i saluda a tothom.	Quan apareix el Sant Jordi també s'introdueix una cançó que ambienta la seva entrada.
Representació de la història		
4:00 – 5:35	Narració: <i>La gent del poble de Montblanc vivia molt tranquil·la, cada dia ballaven a la plaça. Però hi va haver un dia que aquell drac ferotge...</i>	Es posa un àudio de la cançó i els infants la canten a sobre. El més

	<p>Canten “Sant Jordi, el cavaller” (https://www.youtube.com/watch?v=TJzRC9heOtY) fins al minut 1:05 i fan una representació del que diu la lletra.</p>	<p>interessant és que els infants fan una representació i teatralitzen la lletra de la cançó a mesura que es va cantant.</p>
5:35 – 7:33	<p>Narració: <i>Ja ho veieu, el drac va acabar la gana, no va quedar res, cap animal. És llavors quan el rei va haver de sortir a la plaça del poble i va dir:</i></p> <p>Rei: <i>Farem un sorteig amb tota la gent del poble.</i></p> <p>Tots els personatges s’ajunten pel sorteig.</p> <p>Narració: <i>Van treure un paper que deia: la princesa. La gent del poble contenta va marxar a les seves cases perquè no els havia tocat, però la princesa tota trista...</i></p> <p>Continua la cançó a partir de l’estrofa “quina sort quina desgràcia, la princesa va tocar, tot plorant va ser lliurada, a les urpes d’aquell drac [...] el drac se’ls havia menjat” (minut 1:06 -1:41). La princesa volta per l’aula i apareix el Sant Jordi.</p>	<p>Per tant, hi ha una combinació de parts narrades sense música i d’altres amb la cançó, on els infants teatralitzen el significat de la lletra.</p> <p>Els infants també van cantant la cançó per immersió (no només els actors, sinó també el públic).</p>
7:33 – 9:50	<p>Narració: <i>Sant Jordi quan va arribar a la cova del drac, va salvar a la princesa i va cridar al drac a la plaça perquè comences la gran batalla.</i></p> <p>Es representa una batalla amb una audició de fons intensa.</p> <p>Narració: <i>Fins que Sant Jordi va matar al drac. És llavors que...</i></p>	

	La cançó continua “I Sant Jordi, el cavaller, mata aquell ferotge drac...” (minut 2:08 fins al final) i quan parla de la rosa, representen que li surt del drac i li dona a la princesa.	
9:50 – 12:56	<p>Narració: <i>Llavors Sant Jordi va convidar a la princesa a pujar al cavall, va passar per davant de la gent del poble (que es van afegir a darrere) i van anar cap al castell a buscar al rei i a la reina, que també van pujar. I tots contents...</i></p> <p>Ballen lliurement i canten la cançó de “Sant Jordi i la princesa” fent una cua i amb alguns instruments.</p> <p>Finalment saluden al públic quan conclou la cançó.</p>	Els infants canten la cançó, sobretot la part de l’estrofa, perquè és la que coneixen.

Com podem observar, dels recursos que es van proporcionar a la formació s’ha inclòs el Ball de la Civada, la idea que la gent del poble de l’època medieval dansaven aquest ball i que la música medieval hi té molt pes per contextualitzar la llegenda. Tanmateix, observem com han sorgit idees molt diverses i interessants, com proporcionar un material que afavoreix la dansa (com una màrfega rodona), la representació de la lletra de les cançons (en el fons, els infants estan realitzant una escolta activa perquè han de saber com i què han de teatralitzar), el fet d’afegir música ambiental per diferents situacions de la història (narrant, la batalla...), entre d’altres. D’uns recursos proporcionats a la formació, tornem a observar com se’ls han fet seus i han posat en pràctica les habilitats adquirides a la formació envers les estratègies de l’ensenyament musical.

CATEGORIES EMERGENTS

- Confiança de les mestres en l’ensenyament de la música

Per concloure aquest apartat, s'adjunta un enllaç amb els materials didàctics proporcionats a les mestres. Aquests es refereixen al fet que durant el disseny i implementació de la formació les docents van demanar resums del que s'havia treballat per tenir-ho constatat i poder-ho consultar lliurement. En el següent enllaç hi apareix una carpeta on es mostren aquests materials compartits a les participants: resums de les tres sessions en documents *word* i en presentacions més visuals.

https://drive.google.com/drive/folders/1PGLk6CAbLdt4hVi_QPoHJGzJXJl1hgqd?usp=sharing

7.6. Categories emergents d'anàlisi

Després d'haver observat la repetició de categories emergents extretes per l'anàlisi entre totes les dades recollides, a continuació es mostraran aquestes de manera ordenada per facilitar l'avaluació de la proposta.

- Diferenciació entre docència telemàtica i docència presencial
- Metodologia emprada a la formació
- Contextualització i significativitat dels aprenentatges
- Estratègies educatives utilitzades a la formació
- Confiança de les mestres en l'ensenyament de la música